

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Afdelingsfunctionarissen

Bestuur

- Voorzitter: dhr. drs. ing. J.W. van Maren, Vlieterweg 108, 3925 GD Scherpenzeel
tel. 033 – 2778813 e-mail: voorzitter@amersfoorteo.ngv.nl
- Secretaris: vacature
- Penningmeester: dhr. drs. Th.H. van Veen, Poortersdreef 1, 3824 DL Amersfoort
tel. 033 – 4726015 e-mail: penningmeester@amersfoorteo.ngv.nl
- Public Relations: vacature
- Lid: dhr. ir. P. van Zuylen, Couwenhoven 9064, 3703 GE Zeist
tel. 030 – 6962658 e-mail: peter.van.zuylen@gmail.com
- Lid: dhr. C.M. van Rooij, Klarinetpad 21, 3822 CS Amersfoort
tel. 033 – 4330069 e-mail: c.m.vanrooij@hccnet.nl

Afdelingsafgevaardigden

- Afgevaardigde: dhr. drs. ing. J.W. van Maren, voornoemd
- Plaatsvervanger: dhr. H. Hooijer, Dorresteinseweg 112, 3817 GD Amersfoort
tel. 033 – 4632621 e-mail: heimen.h.a@gmail.com

- Bibliotheek** dhr. G.G.M. van der Kroon, Bohemen 53, 3831 ER Leusden
tel. 033 – 4942496 e-mail: gvanderkroon@kpnplanet.nl

- Coördinator Afdelingsledenservice van de Contactdienst (CALs)** vacature

Lezingen en Activiteiten

- Coördinator: dhr. ir. P. van Zuylen, voornoemd

Periodiek

- Hoofdredacteur: vacature
- Redactieadres: redactie@amersfoorteo.ngv.nl
- Eindredacteur: dhr. dr. J.S. Kaastra, Montessorilaan 23, 3706 TB Zeist
tel. 030 – 6962934
- Redacteurs: dhr. dr. J.S. Kaastra, voornoemd
dhr. M. van de Krol, Marterhoeve 20, 3831 TA Leusden
tel. 033 – 4945110
mw. A.M. Sjamaar, Burg. De Widtstraat 5-30, 3811 LW Amersfoort
tel. 033 – 4722225
dhr. drs. Th.H. van Veen, voornoemd
- Verzending: mw. H.S.H. Koning-van Dalen, Watergentiaan 6, 3824 GL Amersfoort
tel. 033 – 4570105
- PR-ondersteuning** mw. A.M. Peterse-Schoots, De Oude Grutmolen 17, 3824 XE Amersfoort
tel. 033 – 4553161 e-mail: peterse.schoots@live.nl
mw. F.E.F. Schuitemaker-Frankefort, Zaagmolenhof 13, 3833 KT Leusden
tel. 033 – 4947948 e-mail: fschuite@xs4all.nl

- Website** <http://amersfoorteo.ngv.nl>

Omslag: De “Wegh der Weegen”, ontworpen door Jacob van Campen in de 17^e eeuw, nu de Amersfoortseweg. Zie het verslag op blz. 9. Foto Marcel van de Krol.

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

*Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging
Afdeling Amersfoort en Omstreken
opgericht 18 december 1971*

Verschijningsgebied de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Ede, Eemnes, Ermelo, Harderwijk, Leusden, Nijkerk, Putten, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wageningen, Woudenberg en Zeist. Oplage 650.

Jaargang 21

januari 2012

nummer 1

Ten geleide

Dit is het eerste nummer dat we zonder onze kundige en hoogst gewaardeerde hoofdredacteur Henk Bousema hebben moeten afronden. Op blz. 6 besteden wij ruim aandacht aan hem. Gelukkig is onze redactie versterkt met Nette Sjamaar en Marcel van de Krol. Beiden hebben al enthousiast verschillende bijdragen geleverd aan dit nummer. We zoeken echter nog steeds een hoofdredacteur. Ondanks het gemis van Henk Bousema heeft de redactie toch weer een nummer kunnen samenstellen, boordevol met allerhande lezenswaardige informatie. Naast de boeiende verslagen van lezingen en andere vaste rubrieken, stellen ook acht leden zich aan u voor.

Het thema “Mijn overgrootouder” is een groot succes. Ons vorige nummer stond al vol met prachtige verhalen, en ook in dit nummer treft u een grote verscheidenheid aan bijdragen aan. We hebben zelfs al enkele bijdragen moeten doorschuiven naar het volgende nummer, maar blijft u gerust inzenden.

Rest ons u een bijzonder goed 2012 toe te wensen, met veel genealogische vondsten. Wij hopen daarover te kunnen blijven rapporteren, maar uiteraard hebben wij uw hulp als schrijver (of toetsenier) hard nodig.

Colofon

AMERSFOORT EN OMSTREKEN verschijnt in januari, april en september. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ondertekende stukken. Bij overname van gegevens uit deze uitgave wordt men verzocht de bron te vermelden.

Kopij voor het volgende nummer gaarne vóór 1 april 2012 inleveren

Voor nadere instructies zie onze webpagina <http://amersfoorteo.ngv.nl>

AMERSFOORT EN OMSTREKEN wordt gratis aan de leden van de afdeling toegezonden. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van € 7,- per jaar te storten op postrekening 2666378 ten name van Penningmeester NGV afdeling Amersfoort en Omstreken onder vermelding van ‘abonnement periodiek’.

Lezingen & Activiteiten

Genealogische activiteiten in de regio

Een overzicht van de bijeenkomsten voor de komende periode. Alle bijeenkomsten van onze NGV-afdeling en van de HCC! werkgroep Amersfoort vinden – tenzij anders vermeld – plaats in

**het Kerkelijk Centrum De Brug,
Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort**

Onze middagbijeenkomsten beginnen om 14.00 uur en de avondbijeenkomsten beginnen steeds om 20.00 uur. De zaal is 's middags open vanaf 13.00 uur en 's avonds vanaf 19.00 uur zodat u in de gelegenheid bent om met de leden van het bestuur of de andere aanwezigen van gedachten te wisselen onder het genot van een kopje koffie of thee. De consumpties zijn voor eigen rekening. In de hal kunt u zelf de consumpties bestellen. De PR-medewerkers van onze afdeling verzorgen een informatietafel. Al onze bijeenkomsten zijn voor iedereen, leden van de NGV en belangstellenden, vrij toegankelijk.

De activiteiten van de Oudheidkundige Vereniging Flehite (OVF) en de HCC!genealogie in onze regio zijn afzonderlijk vermeld.

Voor alle duidelijkheid hebben wij bij de aanhef van elke activiteit (met datum, onderwerp en spreker) rechtsboven aangegeven waar die activiteit plaatsvindt en daarachter de organiserende instantie. Omdat sommige activiteiten van de OVF en de HCC! pas in een laat stadium nader ingevuld kunnen worden, verdient het ook aanbeveling om daarvoor regelmatig hun websites te raadplegen:

- <http://www.historisch-amersfoort.nl>
- <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>
- <http://www.hcc-veenendaal.nl/cms>

De activiteiten van HCC!genealogie zijn voor NGV-leden gratis toegankelijk. De OVF kan aan niet-leden een toegangsprijs vragen. Wij adviseren u in die gevallen altijd duidelijk te kennen te geven dat u komt als lid van de NGV!

Datum	Donderdag 12 januari 2012	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	De Nederlandse eetcultuur door de eeuwen heen	
Inleider	mevrouw Winnifred Planjer	

Tijdens zijn leven eet de mens gemiddeld 75 tot 100.000 keer. Alle reden om eens stil te staan bij onze (veranderde) eetgewoonten. De lezing geeft een overzicht van onze eetcultuur van prehistorie tot heden: wat eten wij in tijden van schaarste en overvloed? Welke gebruiksvoorwerpen hadden wij tot onze beschikking en wat waren er voor mogelijkheden het eten te bewaren, van pekeltvat tot diepvrieskist. En wat waren onze zeden en gewoonten en hoe veranderden die? Dat we er niet van mogen uitgaan dat de Nederlandse eetcultuur het zout in de pap niet verdient, omdat wij hier geen hofcultuur hadden zoals b.v. in Frankrijk, wordt duidelijk aan de hand van plaatjes van schilderijen, prenten en gebruiksvoorwerpen.

Datum	Dinsdag 14 februari 2012	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Bedelaars en landlopers in het Utrechtse	
Inleider	de heer Wijnand Thoomes	

In de 16^e, 17^e en 18^e eeuw werden bedelaars en landlopers vaak gestraft met geseling en brandmerking en vervolgens verbannen uit het rechtsgebied waar ze waren opgepakt. Het hielp niet om de landloperij uit te bannen. Vooral aan het begin van de 17^e eeuw trokken grote groepen landlopers (mannen, vrouwen en kinderen) door het Sticht.

Dankzij de inzet van leden van de afdeling Utrecht van de Nederlandse Genealogische Vereniging en digitalisering zijn de vonnissen van het Utrechtse Hof goed toegankelijk.

Datum	Dinsdag 6 maart 2012	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Speurtocht naar een zestiende-eeuwse charmeur en charlatan	
Inleider	de heer dr. Paul Abels	

Het was een spontane ingeving, die niet zonder gevolgen zou blijven. Terwijl hij met zijn auto tussen Heerenveen en Leeuwarden over de snelweg raasde, zag Paul Abels in de verte een ranke kerktoeren die als een opgestoken vinger om zijn aandacht smeekte. Het was de toren van Oldeboorn of, zoals de ANWB-borden dwingend te verstaan geven, Aldeboarn. Onwillekeurig dwaalden zijn gedachten op dat moment af naar een merkwaardige persoon met een al even merkwaardige naam, Pibo Ovittius Abbema. Over deze man, die hij al jarenlang met een zekere regelmaat in de archieven tegenkwam, werd immers beweerd dat hij van hier afkomstig zou zijn. Hun ontmoetingen waren doorgaans vluchtig. Ze speelden zich af via oud en vergeeld papier, want niet minder dan vier eeuwen scheidde hen. Hoe vaker zij elkaar op deze wijze ontmoetten, des te meer raakte Abels in de ban van deze even fascinerende als raadselachtige zestiende-eeuwer. Zou er nog iets in het dorp zijn dat aan hem of zijn familie herinnerde? Een straatnaam, een boerderij of misschien een grafsteen in de oude kerk? Een onbedwingbare nieuwsgierigheid maakte zich van hem meester en voor hij er zelf erg in had werd de afslag genomen om ter plaatse veldonderzoek te doen.

In de Doelhôftsjerke – zoals de stenen vinger met aanbouw bleek te heten – trof Abels vervolgens tot zijn grote verrassing enkele kleine tegeltjes van aardewerk aan in de zuidwand van de kerk. Tegen de hagelwitte achtergrond van de kalkmuur sprong een familie-wapen in volle kleurenpracht hem tegemoet. Het betrof de heraldische manifestatie van de Abbema's, omringd door enkele kleinere familiewapens van voorouderlijke geslachten. Daaronder was in een blokletterachtig schrift de volgende tekst te lezen:

ANNO 1612.
PIBONI OVITTSIUS VAN
ABBEMÆ BEDIENAER
DES H. EVANGELY TOT
SVYLEN IN STICH VAN
WTRECHT

Toen Abels even later in het tegenover de kerk gelegen café zat bij te komen van het onverwachte resultaat van zijn ‘ontdekkingsreis’, zat zijn hoofd vol vragen. Was Pibo dan zo belangrijk dat de Aldeboarnsters het waard hebben gevonden de herinnering aan hem levend te houden? Wie was verantwoordelijk voor dit gedenkteken in faience en waarom werd het vervaardigd? Uit hetgeen hij tot dan toe in de archieven had kunnen vinden kwam niet bepaald een beeld van hem naar voren dat een dergelijk eerbetoon zou rechtvaardigen. Zou een uitgebreider onderzoek misschien een ander licht op hem kunnen werpen? Tegelijk besepte hij zich dat het niet eenvoudig zou zijn meer informatie over hem te vinden, want zestiende-eeuwse bronnen zijn doorgaans lacuneus en weinig toegankelijk. Die ochtend nam hij niettemin het besluit de gangen van Pibo Ovittius systematisch na te gaan, met als doel zijn complete levensverhaal uit de duisternis van het verleden op te diepen.

Uiteindelijk zou het onderzoek van Abels 25 jaar in beslag nemen. Het werd een ontdekkingsreis door de archieven van bijna alle gewesten en het Duitse grensgebied. In zijn lezing zal hij u meenemen op zijn tocht door de archieven. Deze tocht resulteerde uiteindelijk in de reconstructie van een bijzonder levensverhaal van een medicus, pastoor en dominee, die voortdurend op de vlucht was voor zijn eigen verleden. Aan de hand van dit verhaal zal ook inzicht geboden worden in de bekende – maar vooral ook onbekende – mogelijkheden die de archieven bieden om zo’n bijzondere personen- of familiegeschiedenis op te diepen en vast te leggen voor het nageslacht.

Datum Dinsdag 17 april 2012
Tijd van 20.00 tot 22.00 uur
Plaats Kerkelijk Centrum De Brug
Onderwerp HISGIS en Amersfoort op de kaart
Inleider de heer Dirk Steenbeek

De Brug – NGV

De spreker zal ingaan op de ontwikkeling van geografische informatiesystemen bij erfgoedinstellingen in het algemeen en bij Archief Eemland in het bijzonder. Kich, WatWas-Waar, HISGIS, AmersfoortopdeKaart, etc.

Wat maakt een GIS zo geschikt voor een erfgoedinstelling/archief, welke ontwikkeling heeft het GIS doorgemaakt en wat staat ons nog te wachten? En welke rol speelt Archief Eemland daarin?

Een lezing over manuscriptkaarten en Google maps, foto’s en apps, monumenten en layar. En meer. . .

Datum Donderdag 10 mei 2012
Tijd van 20.00 tot 22.00 uur
Plaats Kerkelijk Centrum De Brug
Onderwerp Valkuilen en zegeningen van DNA-onderzoek als hulpmiddel bij familieonderzoek
Inleider de heer Robert Philippo

Een boeiende, interactieve en praktijkgerichte lezing over de valkuilen en zegeningen van DNA-onderzoek als hulpmiddel bij familieonderzoek. Aan de hand van praktijkvoorbeelden uit enkele genetische reconstructies van de Philippo Stam en de Joodse Rudelsheim Stam neemt spreker u mee hoe hij met behulp van deze techniek verwantschapsvragen in zijn familieonderzoek oploste, maar ook hoe hij tegen plezierige en minder plezierige verrassingen aanliep. Laagdrempelige, kennisdelende en “niet wetenschappelijke” lezing voor iedereen die hier meer over wil weten. Neem gerust uw eigen stamboom mee en laat u verrassen wat dit hulpmiddel voor u mogelijk zou kunnen betekenen.

Agenda van de bijeenkomsten van:

HCC!genealogie, werkgroep Amersfoort – Elke derde maandag van de maand in het Kerkelijk Centrum De Brug, Schuilburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort. Openingstijden: van 19.30 tot 22.30 uur.

HCC!genealogie, werkgroep Veenendaal – Elke vierde maandag van de maand in de Christelijke Scholengemeenschap, Sportlaan 11-13, 3905 AD in Veenendaal. Aanvang: 20.00 uur.

Hier kunt u terecht voor al uw computervragen, ook niet-genealogische. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de HCC-websites <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl> en <http://www.hcc-veenendaal.nl/cms>.

Activiteiten van de Oudheidkundige Vereniging Flehite

Op **dinsdag 31 januari** spreekt Peter Nijhof over *Watertoren Utrechtseweg 100 jaar oud*. Sleutelwoorden zijn: Watertorens in het algemeen, herbestemming en in het bijzonder historie, architectuur, gebruik en toekomst van de Amersfoortse watertoren.

Dinsdag 28 februari spreekt Jan Taco te Gussinklo over *Dutch Button Works, Bunschoten*, een knopenfabriek in de omgeving van Amersfoort.

Op **dinsdag 27 maart** is er de jaarvergadering en op **vrijdag 27 april** de Brongerslezing door James Kennedy. Onderwerp nog niet bekend.

De lezingen, die beginnen om 20.00 uur, zijn gratis toegankelijk voor leden van de OVF. Voor niet-leden bedraagt de toegangsprijs € 3,50.

Ledenbestand

We verwelkomen de volgende leden in onze afdeling. Wij hopen hen ook op onze bijeenkomsten te ontmoeten. Nieuwe leden:

dhr. L. van Beek	Laren
dhr. N.C. van der Heiden	Amersfoort
mw. H. Lasseur	Hoogland
dhr. J. Muller	Putten
dhr. C. Pierik	Raalte
mw. J.W. van Pinxteren-van Spellen	Amersfoort
dhr. P.R. Vredeling	Woudenberg
dhr. C.A. van Walré de Bordes	Driebergen

Afscheid Henk Bousema

door Thijs van Veen

Ons redactielid Henk Bousema heeft om gezondheidsredenen zijn lidmaatschap van de redactie moeten beëindigen. Wij betreuren in hoge mate dat Henk onze redactie gaat verlaten. Maar wij begrijpen uiteraard dat zijn gezondheid hem hiertoe dwingt.

Onze afdeling is Henk heel veel dank verschuldigd voor zijn redactionele activiteiten. Als redactielid vanaf augustus 1993 en hoofdredacteur vanaf april 2002, als opvolger van Joop van Dort, heeft Henk zelf heel veel geproduceerd en daarnaast heel veel voorbij zien komen. We hebben wel vaker onze bewondering geuit voor de zeer bewakame wijze waarop Henk de verslagen van de lezingen schreef en bijna altijd de lezer van ons afdelingsperiodiek de indruk gaf dat hij iets gemist had en erbij had moeten zijn. Ook van iets minder interessante lezingen wist Henk een enthousiast verslag te schrijven.

Wij (Henk en ondergetekende) zullen samen rond de 55 redactievergaderingen

hebben bijgewoond. Aanvankelijk bij toerbeurt ten huize van de verschillende redactieleden, maar de laatste jaren steevast in huize Bousema in Hoevelaken. Wij danken Henk en zijn vrouw Anje voor de uitstekende gastvrijheid. We waren serieus bezig met de materie, maar we hadden het ook bijzonder gezellig.

Het aantal redactievergaderingen is nog te tellen. Dit geldt niet voor het aantal e-mails dat wij elkaar over en weer hebben gestuurd. Henk is er lekker druk mee geweest. In al die jaren heeft Henk verschillende mederedactieleden meegemaakt. Recent was het overlijden van Anton van Nostrum zeer pijnlijk. Wat ons wel goed doet, is dat we onlangs de redactie met twee nieuwelingen hebben kunnen uitbreiden. Nette Sjaamaar is al enthousiast begonnen de taak van Henk als verslaggever van de lezingen over te nemen en Marcel van de Krol neemt de rubriek 'stel je voor' voor zijn rekening en zal artikelen schrijven over het computergebruik bij onze hobby. Blijft over dat we nog wel zoeken naar een nieuwe hoofdredacteur die ook fungeert als redactieadres.

Wij bedanken Henk voor zijn activiteiten voor en bijdragen aan ons afdelingsperiodiek. Henk heeft zijn carrière als redactielid / hoofdredacteur afgesloten met een zeer geslaagde jubileumuitgave.

Mede namens het afdelingsbestuur en de andere redactieleden wens ik Henk voor de komende tijd veel sterkte. Wij leven met hen mee!

Van uw voorzitter

door Willem van Maren

Zaterdag 26 november jl. was ik namens onze afdeling aanwezig op de Algemene Vergadering van de NGV in Utrecht. Interessant vond ik het nieuws dat er een werkgroep DNA-Genealogie in oprichting is. Dit

lijkt me zeer nuttig want het is inmiddels wel gebleken dat de interpretatie van het Y-DNA-onderzoek een ingewikkelde zaak kan zijn. Een rapportage van de werkgroepen NGV op weg naar 2020 is besproken maar

het was nog geen eindrapport zodat er nog geen besluiten zijn genomen.

Sinds het verschijnen van onze vorige periodiek ben ik bij de heropening van twee archieven geweest: Het Utrechts Archief (locatie Alexander Numankade) op 19 september en het gemeentearchief in Barneveld op 1 oktober. Verder was ik bij de ingebruikneming van het Archiefdepot van het Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht in Wijk bij Duurstede op 13 oktober. Vooral in Utrecht en Wijk bij Duurstede waren het

feestelijke gebeurtenissen met een groot publiek. De heropening van het archief in Barneveld viel samen met een bijeenkomst van de Vereniging Veluwse Geslachten die daar haar bibliotheek heeft. Het gemeentearchief in Barneveld had een geschiedenisquiz georganiseerd (die ik heb gewonnen, dank u).

Voor de heropening van het Utrechts Archief was een gedicht geschreven door Ingmar Heytze en dat is geplaatst op een wand in de studiezaal. Het gedicht zal veel genealogen aanspreken:

*Kom binnen. Hier werd geen woord vergeten.
Je weet niet half wat in mij leeft. Ik las de brieven*

*die de jonker aan de oma van je oma schreef,
bewaarde traktaten en testamenten. Ik weet wie*

*ooit geboren werd uit wie, zag glasnegatieven
van families die onder je handen verder leven,*

*bestekken voor kerken en paleizen, zaailingen
voor reusachtige bomen een wereld die draaide*

*in jonger licht. Achter mijn vensters loopt het spoor
terug naar wat was voordat jij begon te bestaan.*

*Kijk zelf maar. Je bent zoveel jonger dan je dacht.
Dit archief is de kraamkamer van je verleden.*

Tenslotte wil ik hier namens onze afdeling Henk Bousema bedanken voor de vele jaren dat hij de functie van hoofdredacteur van onze afdelingsperiodiek heeft vervuld. Jammer genoeg heeft Henk zijn

werk om gezondheidsredenen moeten neerleggen. Hij heeft met veel energie meegewerkt aan het gezicht van onze afdeling. Wij denken met waardering aan al het werk dat hij voor de NGV heeft verricht.

Moderne media

door Willem van Maren

Sinds enige tijd zitten de NGV en ook onze afdeling beide op twitter. Zie:

www.twitter.com/NGV_genealogie
en

www.twitter.com/NGV_AFT.
Verder heeft onze afdeling een facebook-account: NGV Amersfoort. Word vriend! We zullen regelmatig op facebook een stel-

ling plaatsen waar u op kunt reageren. Wij kijken uit naar uw reacties.

Onze bestaande communicatiemiddelen (periodiek, afdelingswebsite en e-mail) blijven gewoon doorgaan. U hoeft dus niet bezorgd te zijn dat u iets belangrijks over onze activiteiten mist als u nog geen facebook-account heeft of niet twittert.

Digitale ontwikkelingen en de familiegeschiedenis

Lezing door Martijn Spruit op 17 mei 2011. Jelle Kaastra doet verslag.

Het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG) heeft een indrukwekkende computercapaciteit: 90 pc's, 14 servers (linux/windows), 8 Terabyte opslag, ca. 120 gebruikers. De bekendste gedigitaliseerde bron van het CBG bestaat wel uit de familieadvertenties. De oudste dateren uit 1790. Het totale bestand bestaat uit 1.200.000 advertenties. Er is nu – naast de gescande advertenties – ook een zoekscherm waarop op persoonsnaam, datum en plaats gezocht kan worden. Dit systeem komt geleidelijk online. Er zijn verschillende systemen gekozen voor de advertenties tot 1970, van 1970–2000 en na 2000. De advertenties na 2000 worden individueel gescand, en daarna worden de originelen vernietigd. Die van vóór 1970 worden allemaal in een depot in Haaksbergen opgeslagen. Waar nodig worden slechte scans opnieuw gedaan. Over de periode 1970–2000 is nog geen beslissing genomen. De scans worden op 150 dpi gemaakt.

De tweede bron is het Algemeen Politieblad. Het dateert van midden 19^e eeuw, en heeft tot 1948 een vrijwel gelijk stramien gehad. Het bevat lijsten met gezochte misdadigers, met een beschrijving waarvoor ze gezocht werden. Het waren soms ook vrij lichte vergrijpen die vermeld werden. Daarnaast werden ook overplaatsingen van veldwachters en jachtopzieners gemeld, en toegekende gratificaties.

Ook een collectie bidprentjes (ca. 5000 exemplaren) is als test gedigitaliseerd. Nieuwe tekstvelden, bedoeld ter ontsluiting van de collectie, worden nu door twee verschillende personen onafhankelijk van elkaar ingevoerd, om automatische controle mogelijk te maken. Verder toonde de spreker een collectie gedigitaliseerde documenten uit Nederlands-Indië. Drie mensen hebben daar bijna twee jaar continu aan gewerkt. De meeste tijd ging zitten in het maken van digitale samenvattingen. Verder

zijn de zogenaamde Duitse aktes gedigitaliseerd. Dit zijn hoofdzakelijk overlijdensaktes uit het einde van de Tweede Wereldoorlog. Daar horen ook huwelijksakten bij, maar die mogen vanwege de privacy nog niet getoond worden. En tenslotte zijn er ook de Rode Kruis-kaartjes, met berichten over omgekomenen in de oorlog.

Het CBG heeft ook politiekwartierstaten uit de oorlogstijd. Daarin stond of men Joodse voorouders had. Ook bijv. musici komen daarin voor. Deze collectie wordt ook binnenkort gedigitaliseerd, en bevat ongeveer 100.000 documenten. Verder zijn er collecties met Indische paspoorten (150.000 kaarten), maar die collectie komt niet publiekelijk beschikbaar. Wel komt de index beschikbaar, en komt er een mogelijkheid om onder begeleiding van een CBG-medewerker de collectie in te zien (dit in verband met de privacywetgeving). De gegevens bevatten veel informatie, o.a. pasfoto's.

Tenslotte besprak dhr. Spruit de persoonskaart. Op de achterkant van die kaart stond tot de jaren '60 ook de doodsoorzaak, maar die mag nooit getoond worden. De spreker toonde een anoniem voorbeeld van iemand die omkwam door een afgeworpen voedselpakket op 30 april 1945. Op dit moment wordt onderzocht of deze collectie ook gescand kan worden (6 miljoen exemplaren). Halverwege de jaren 70 is helaas een collectie stamkaarten uit de Tweede Wereldoorlog (met foto's) vernietigd.

Ook heraldische gegevens kunnen gedigitaliseerd worden. Fotograferen van deze bronnen is niet altijd eenvoudig. Het CBG heeft ook een fotocollectie (Veenhuizen). Die bevat circa 40.000 knipsels. Deze zijn inmiddels ook gescand, en zijn te raadplegen in Het Geheugen van Nederland (zie website geheugen van Nederland).

Tenslotte enkele opmerkingen en tips over compressie bij digitale afbeeldingen.

Met jpg wordt bij elke nieuwe opslag het origineel gecomprimeerd. TIFF-formaat is veel beter gedocumenteerd. PNG is zeer geschikt voor wapens (het is de commerciële

tegenhanger van GIF). Het is vooral geschikt voor vectorafbeeldingen, zoals getekende wapens, getekende kaarten etc.

De ‘Weg der Weegen’

Jacob van Campens *Via Appia* op de Utrechtse Heuvelrug

Lezing door dr. Jaap Evert Abrahamse, senior onderzoeker historische stedenbouw, op 29 september 2011. Nette Sjamaar doet verslag.

*‘Hoe heerlijk verschiet
Geen’ Heuvel in dees’ Laen
Soo verr’ als ’t ooge ziet.*

*Wat wil dit worden voor een steeg! Een steeg der steegen.
Een wegh van Appius, jae meer; een wegh der weegen.’*

(Everard Meyster, *Goden Land-Spel*, 1655)

Detail kaart door Frederik de Wit ca. 1679 (uit: N237 Utrecht-Amersfoort, speciale uitgave prov. Utrecht).

In de Cultuurhistorische Atlas *Tastbare Tijd* is een kaart opgenomen waarop een kaarsrechte weg van Amersfoort naar Utrecht te zien is.

In dit gebied was alleen maar heide met wat zandverstuivingen te zien en door dit gejaargang 21

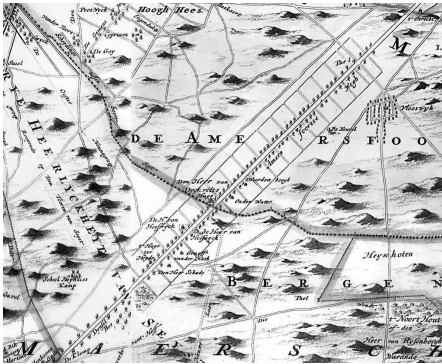
bied – ook wel ‘woestijn’ genoemd – liepen enkel wat uitgesleten paadjes. In 1647 – in de aanloop naar de vrede van Münster – ging het economisch goed in de Republiek der Nederlanden. Rijke mensen gingen investeren in vastgoed. Een gevolg hiervan is de uitvoering van grote droogmakerijen, zoals Beemster en Purmer. Er werden prachtige buitenhuizen gebouwd en landgoederen aangelegd en in de grote steden werden mooie huizen en paleizen gebouwd. Maar dit was vooral in Holland. Utrecht en Brabant liepen hierin achter. De Utrechtse Vroedschap had wel grootse plannen, bijv. om ook in Utrecht een grachtengordel en zeehaven aan te leggen, maar het geld kwam er maar niet.

Everard Meijster, alias *de dolle jonker*, was de eigenaar van de landgoederen Doolomberg en Nimmerdor, waar hij op grote schaal naaldbos aanplante. Hij was ook de initiatiefnemer van de Keitrekking, degene dus die het voor elkaar kreeg dat de Amersfoorters een enorme kei naar de binnenstad sleepten. Minder bekend is dat hij veel schreef, o.a. boeken en toneelstukken. En hij was vriend, buurman en bewonderaar van Jacob van Campen. Bovendien waren beiden Rooms-Katholiek. Zoals in meer steden was er een rijke Paapse ge-

meenschap, die officieel geen bestuursfuncties mocht hebben, maar. . .

Hij beschreef *Het scheppen van een paradijs in een wildernis* in een toneelstuk: *Godenlandspel* waarin Jacob zijn 'wegh der wegen', zijn 'Via Appia' aanlegt in de woestijn tussen Utrecht en Amersfoort. Hierin veel verwijzingen naar de klassieke oudheid.

De vroedschap van Amersfoort, een betrekkelijk kleine, maar welvarende en stabiele stad, zag er wel iets in en besloot te beginnen met een rechte en sierlijke weg naar de grote stad Utrecht. Bovendien was de heuvelrug bekend om de vele overvallen op reizigers en hiermee kon dit ook verminderd worden. Jacob van Campen ontwierp hem. In het ontwerp moest de grootheid en grandeur van de geest blijken en de weg moest breed, beplant, recht en overzichtelijk zijn. Het was voor het eerst in de geschiedenis van de republiek dat er op zo'n grote schaal een weg werd gerealiseerd. En deze was gebaseerd op de klassieke oudheid.

Ontwerp van de Amersfoortseweg.

Jacob van Campen was de enige persoon in de Nederlanden die kon leven van zijn inkomsten als architect. Hij kwam uit een rijke koopmansfamilie en had op zijn landgoed 'Randenbroek' o.a. een bibliotheek met veel boeken over architectuur.

Naast de weg zijn aan beide zijden grote percelen grond, die zouden worden uitgegeven aan particulieren. Investeerders kregen een vak aan beide zijden van de weg, maar

zij moesten in ruil voor de grond 'hun' deel van de weg aanleggen en er drie rijen eiken planten aan iedere kant. Aanvankelijk zouden ook abelen in het midden worden geplaatst. Naast ieder vak was een zijweg of *sortie*. Ook daarlangs moest een wal met bomen geplaatst worden tegen het stuiven van zand. Ook waren de investeerders verantwoordelijk voor het onderhoud van hun deel van de weg.

De subsidie werd niet geheel eerlijk verdeeld: de twee grootgrondbezitters Anthonie Carel Parmentier en David Godin kregen ieder *f* 1000 subsidie. De anderen *f* 20. Als je een huis bouwde kreeg je er een vak van tweemaal zo groot gratis bij.

Landgoed Vollenhoven

Vanaf de Galgenberg in Amersfoort tot Vollenhoven in De Bilt werd de structuur van de weg aangelegd.

In Soest lag de weg in de gemene gronden. Hier waren vooral kleine boeren gevestigd, die met moeite konden leven van wat het land opbracht. De rechtsmacht in het gerecht Soest was toegefallen aan de Staten. De inwoners van Soest hadden dus weinig in te brengen. In Zeist woonden de twee grootgrondbezitters, de heer Parmentier, die in de Staten van Utrecht zitting had, en de heer Godin, drost in Maartensdijk. Beide heren wilden hun bezittingen ontsluiten en zagen wel iets in een weg met zo'n allure. De overige bewoners raakten hun gebruiksrechten kwijt op het moment dat de grond overging in particuliere handen. Het project kon beginnen.

Jasper Schade liet er een buitenhuis *Zandbergen* bouwen. Ook de heer Splinter,

Reconstructie van het 17e-eeuwse ideaalbeeld (uit: N237 Utrecht-Amersfoort, speciale uitgave prov. Utrecht).

een brouwer, werd eigenaar van twee vakken en richtte er aan de noordzijde de herberg *'t Huys ter Heide* op, nadat hij eerst geregeld had dat aan deze weg geen andere herbergen of tapperijen mochten komen. Hij is de enige die goed aan het project verdiend moet hebben.

De heer Bartolotti uit Amsterdam, een van de rijkste mensen in die tijd, nam 4 vakken en tekende daarvoor in 1652. Hij wilde er landgoederen aanleggen, maar uiteindelijk zag hij het toch niet zitten en legde in *Soest Heuvel en Dael* aan, omdat de kans op succes hier groter was.

De eerste Engelse Oorlog brak uit en er kwam een dip in de bouw en de aanleg van landgoederen. Veel vakken bleven onbebouwd en deze weg werd een vergeten project. Amersfoort bleef met zijn vakken zitten.

Ruim 15 jaar later kwam Constantijn Huygens, vriend van Jacob, met het ontwerp voor de Zeestraat in Den Haag, dit werd een enorm succes. Het ontwerp was gebaseerd op de Amersfoortseweg evenals *Unter den Linden* in Berlijn. En men vergat dat Amersfoort toch echt de eerste was geweest, die

een grootschalige klassieke weg liet aanleggen om iets nieuws en moois van het landschap te maken.

Toen sanatoria, psychiatrische inrichtingen e.d. buiten de stad moesten, werd dit een goede plek. Toen de trein en de tram er kwamen gingen meer forenzen er wonen. In Soesterberg kwamen de militairen en een vliegveld. Maar hoewel de structuur er nog steeds zichtbaar is in het landschap, hebben veel gebouwen geen enkele grandeur meer. De Amersfoortseweg heeft op een aantal plaatsen het karakter van een ventweg van de A 28. Men denkt inmiddels aan gedeeltelijk herstel van het wegprofiel.

Het was een heel boeiende lezing voor een volle zaal met zeer geïnteresseerd publiek.

In september 2010 kwam er een speciale uitgave van de provincie Utrecht. Zie: http://www.n237.nl/cms/images/stories/bestanden/2010aug24_speciale uitgave_N237.pdf

Een film van RTV Utrecht zie: <http://www.youtube.com/watch?v=eLVM7IHLKcG>

Gelatiniseerde en vergriekste namen in Nederland

Lezing door Alle Diderik de Jonge op 13 oktober 2011. Nette Sjamaar doet verslag.

Er waren maar 13 mensen in de zaal, maar de spreker zette direct de juiste toon door op te merken dat het hem nog meeviel, omdat het een onderwerp is dat maar weinig mensen interesseert. En als je dan weet dat er maar één promille van de namen in Nederland Latijns of Grieks is, is dit een grote opkomst.

In 2007 publiceerden Christoph ten Houte de Lange en de spreker Alle Diderik de Jonge 'het Dubbele Namenboek, inclusief Latijnse en Griekse namen'. Daarvoor was daar weinig over bekend en daarna is er niets meer over gepubliceerd. Het boek is een soort standaardwerk geworden.

Hij hield een vurig betoeg om te blijven publiceren, ook al zijn er nog steeds vragen bij dat wat je hebt onderzocht. Maar juist door te delen kan het onderzoek zich verdiepen en kan het materiaal getoetst worden. Het was duidelijk in de zaal dat ik niet de enige was die het gloeiend met hem eens was. Hij wist zijn enthousiasme zo goed over te brengen.

En, hoewel hij dus duidelijk had gemaakt dat er ondanks jaren van gestaag zoekwerk nog steeds heel weinig zeker was, ging hij dat vertellen. Het was inderdaad niet veel, het heeft nog geen uur in beslag genomen. Maar wat een spreker, wat een passie, wat een humor...

Dubbele, Latijnse en Griekse namen

Bij dubbele namen gaat het voor het grootste deel niet om adellijke namen. De adel heeft altijd veel namen gehad, zeker omdat ze ook de namen van hun bezittingen erbij hadden. De spreker gaf wat voorbeelden van prachtige lange namen, maar ik kon ze niet snel genoeg opschrijven. Geïnteresseerd? Zijn boek is in de bibliotheek van onze afdeling.

Dubbele namen zijn namen die willekeurig aan elkaar geplakt zijn en dit kan meerdere redenen gehad hebben, zoals o.a.

omdat het andere geslacht dreigt uit te sterven of men vindt het wel deftig, laten zien dat je iets bent of... maar het is dus een bewuste keuze.

Hetzelfde is het geval met de Latijnse en Griekse namen, m.n. aan het eind van de zestiende eeuw. Dan is er een hele kaste van geleerden die willen laten zien dat ze iets zijn.

De Latijnse taal was destijds hetzelfde als in de huidige wereld de Engelse taal. Het was de taal waarin geschreven en gedoceerd werd. Kinderen uit de betere stand gingen naar de Latijnse school en de universitaire wereld werd beheerst door het Latijn. Tot 1850 werd in het Latijn college gegeven. En dit is nog steeds terug te vinden in de namen van flora en fauna, in de medische wereld en in rechtboeken en ook veel dichters schreven in het Latijn.

Het tussenvoegsel *à* is Latijn voor 'van' en een afkorting van *ab*: de beroemde *Thomas à Kempis* (+ 1474) kwam bijvoorbeeld uit Kempen in Duitsland.

Thomas à Kempis

Dit Neo Latijn en het Neo Grieks is een deel van onze Renaissance en classicistische cultuur. Het Neo Grieks kwam later, maar in beide zie je hetzelfde gebeuren: vertalingen, overnames, latinisering of vergrieksing.

Een greep uit de mogelijkheden:

- *beroepsnamen*: faber = handwerksman, nauta = zeeman, sartorius = slotenmaker, sutorius = schoenmaker
- *plaatsen van herkomst*: Winsemius = van Winsum (Friesland), Montanus = van de berg, Hovius = van de hof
- *patroniemen*: Hajenius = Zoon van Haye (Friese voor naam), Nicolai = zoon van Nicolaas, Simonis = zoon van Simon
- *namen uit de klassieke oudheid en mythologie*: Cupido, Hercules
- *namen van persoonlijke eigenschappen*: macrander = lange man, grotius = groot

Na de reformatie neemt dit verschijnsel toe. Er komen veel nieuwe universiteiten en scholen en dus veel meer mensen die willen laten zien dat ze iemand zijn, dat ze gestudeerd hebben, zoals dominees, rectoren, leraren, juristen en medici.

Soms waren die namen van tijdelijke aard of werden zelfs alleen maar gebruikt in het kader van het vak, bijv. Hugo de Groot werd ‘Grotius’ wanneer hij als internationaal bekende geleerde publiceerde of ergens heen ging. Bij anderen werd de naam erfelijk.

Hoe kwam men aan die namen?

Onze spreker stelde het aanschouwelijk voor: een aantal studenten, om en nabij het afstuderen, realiseert zich dat ze een mooi klinkende naam moeten aanschaffen. Bij de open haard met een pijp en een kan wijn gaan ze “fröbelen” met Latijn, met Grieks of met beide, bijv. van de Put wordt Puteus, maar dat klinkt niet echt, dan maken we er een fontein van: Fontanus, maar misschien nog mooier met een Griekse uitgang: Fon-

taneus. Zo zal ook Toxopeus zijn ontstaan, want dit is de grieks-gelatiniseerde vorm van ‘gespannen boog’.

Er zijn dus genealogische puzzels ontstaan waarmee de huidige generatie het nog steeds moeilijk heeft.

De heer De Jonge heeft de 14 dikke, in kolommen gedrukte boeken van de volkstelling in 1947 die van 1963 tot 1988 door het Meertensinstituut werden gepubliceerd minutieus doorgespit. Maar heeft toen ook geconstateerd dat daar ontzettend veel vervuiling in zit. In 2007 heeft het Meertensinstituut opnieuw alle voor- en achternamen gecatalogiseerd. Nu kun je alles digitaal bekijken. De spreker gaat ervan uit dat er nu nog zo’n 1500 Latijnse en 100 Griekse namen in Nederland zijn, maar dat blijft een schatting en er zijn nog steeds meer vragen dan antwoorden, zoals:

- hoeveel namen zijn uit een ander land geïmporteerd?
- hoeveel procent van de mensen met een Latijns/Griekse naam waren echte geleerden?
- waarom werden de meeste namen erfelijk en sommige niet?
- hoe en in welke volgorde zijn de varianten in de patroniemen ontstaan (Nicolai - ij - y - ie)? En hoeveel varianten zijn er per patronym?
- hoe zit het met de afkortingen?

Na deze vragen sluit hij af met: “Het is een verwaarloosd onderwerp... en... niemand verwondert zich erover, maar: Als je door een sleutelgat kijkt zie je een wijsd vertrek!”

Zonnige zaterdag

Informatiemarkt ‘Mijn familie & ik’ op 22 oktober 2011. Nette Sjamaar doet verslag.

Het was druk in het archief, drukker dan het er in lange tijd was geweest. En ... het waren praktisch allemaal mensen die voor het eerst in een archief waren en die daar kwamen omdat ze meer wilden leren, omdat ze wilden kijken hoe ze hun voorouders kon-

den opzoeken, hoe ze konden zoeken wie eerder in hun huis had geleefd. ... hoe. ... De medewerkers van het archief waren er, met meerdere vrijwilligers, druk mee en daarover waren ze heel enthousiast.

Er was ook een zaal waar stands stonden over van alles wat maar met genealogie en geschiedenis te maken had zoals natuurlijk de NGV, maar ook de Veluwe geslachten, de historische vereniging van Soest, ook die van Amersfoort: Flehite, het blad voor Genealogisch erfgoed en verschillende computerprogramma's. Alle deelnemers waren tevreden, hadden al bezoekers gehad of er waren er nog. Het bleef de hele dag doorlopen en de bezoekers die ik sprak waren blij en tevreden.

In de zaal waar meerdere sprekers hun

kennis deelden met het publiek kon ook iedere lezing doorgaan. Er was steeds voldoende publiek. Er was ook een videovertoning over *de Verloren Brief*.

Het enige waar geen publiek voor kwam was de tafel waarop kinderen een mobiele stamboom van hun voorouder konden maken, waar ze wapens konden kleuren en waar andere prachtige kleurplaten en allerlei kleurig knutselspul lag. Ik stond erbij te wtertanden, enkele andere volwassenen ook en die overwonnen iets en gingen aan de slag. Dat was heel leuk en al dat werk toch niet helemaal voor niets.

De kindertafel

Om een uur of drie in de middag kwam er rust in de tent. De organisatoren, zowel van het archief als van de NGV afdeling Amersfoort en Omstreken, wil ik dankzeggen, namens alle bezoekers, en feliciteren met deze informatieve en geslaagde dag.

Jaap van Zuylen op Groenland (1932–1934)

voordracht door Peter van Zuylen op 15 november 2011. Jelle Kaastra doet verslag.

Peter vertelt over de overgrootvader van zijn kleinkinderen, omdat zijn eigen overgrootvader onbekend is. Jaap van Zuylen (1906–1995) promoveerde in de wis- en natuurkunde in 1932. Hij werd op expeditie gestuurd naar Groenland tussen 1932–1934.

De expeditie van vier personen stond in het teken van de Nederlandse bijdrage aan het 2^e Internationale Pooljaar (1932–1933). Er was een magnetisch en meteorologisch station te Ammassalik in Groenland. Men mat het aardmagnetisme, poollicht, lucht-

druk en temperatuur. Ter plekke werd gebruik gemaakt van een klein, open vliegtuigje dat een hoogte van 5000 m bereikte. Ook de latere Nobelprijswinnaar Nico Tinbergen nam – op eigen kosten – deel aan de expeditie.

Men bereikte Groenland met een gemengde stoom- en zeilboot. Ook acht kippen, een haan, en twee zeugen maakten de overtocht. De streek was erg koud. Er waren verhalen uit het verleden bekend over de barre omstandigheden en ontberingen die

Van links naar rechts: Sigrid Jonathansen, Salo Boassen, Mala Boassen, Tobias Bianco, Karoline Bianco, Jaap van Zuylen, Karen, Tumiila. Kinderen: Simejon, Ingemann, Gideon en Bera. Jaap was in huis bij Salo en Mala.

men moest lijden. Maar in de zomertijd waren er ook betere tijden, en kon men (naakt) in zee zwemmen (opdrogende kleren zouden teveel warmte aan het lichaam onttrekken). Men verbleef er in een kleine nederzetting met een kerkje, een school, en een stuk of tien huizen. Er was een bescheiden laboratorium beschikbaar met o.a. een goede klok. Dat gebouw stond bekend als “het kasteel”, wellicht vanwege de bijzondere vorm. Peter heeft enkele jaren geleden de plek nog bezocht, en verscheidene zaken herkend van de foto's die door zijn vader gemaakt waren.

Het maken van foto's was vrij primitief en een arbeidsintensief gebeuren; men kon 8 fotografische platen per dag maken. De houten boten, bespannen met zeehondenhuiden, die gebruikt werden voor transport of de jacht, moesten 's winters op hoge palen gezet worden, om aanvraat door de hongerige honden te voorkomen. Als men in de winter niets te doen had, besteedde men de tijd o.a. aan snijwerk en het maken van tekeningen. Een ongelukkige ijsbeer die te dicht

bij de nederzetting kwam werd opgemerkt tijdens een kerkdienst, waarop de gemeente de dienst massaal verliet en onmiddellijk de jacht opende. Het dier werd milieuvriendelijk gedemonteerd en alles werd gebruikt of gegeten. Kajakken werden van drijfhout en op maat gemaakt. Iedereen werkte daaraan mee. Peter liet nog veel andere foto's zien van het dagelijkse leven in de nederzetting. Een kleine jongen op één van de foto's heeft Peter bij zijn bezoek een aantal jaren geleden nog ontmoet. Hij was intussen een oude man geworden, maar jaagde nog steeds. Om inteelt te voorkomen, lieten vrouwen zich soms bezwangeren door mannen van andere dorpen of door vreemdelingen. Peter heeft echter, voor zover bekend, geen halfbroers of -zussen op Groenland. Peter heeft nog wel enkele souvenirs van zijn vader in huis, zoals een peddel, speren, en uiteraard een grote fotoverzameling. Al met al heeft het publiek kunnen genieten van een 'coole' presentatie!

Stel je voor

Mijn naam is **Jaap Modderman** (Jacob Pieter Martinus) en ik ben gepensioneerd.

Mijn interesse in genealogie heeft een lang sluimerend bestaan gehad. 'Eens', zo nam ik me voor, 'eens ga ik uitzoeken hoe mijn familie in elkaar zit. Vooral wie er familie zijn en hoe al die verbanden kunnen worden gelegd'. Ik nam me dit voor omdat ons gezin, maar ook dat van mijn vader en moeder door wat voor oorzaken dan ook uit elkaar werd geslagen. Verstrooid om een beter begrip te hanteren.

Door die verspreiding van mensen die onderling nauwelijks of geen contacten onderhouden, ken ik de meeste van mijn familieleden niet. Als familiemens (waar het gaat om contacten met mijn kinderen en schoonfamilie) wil ik meer weten. Wanneer leefden ze en onder welke omstandigheden? 't Is boeiend om allemaal uit te zoeken en het geeft ineens contacten met familieleden die soms ver van 'mijn tak' zijn getraceerd.

Ik onderzoek de naam Modderman en ik zoek familieleden in Nederland, maar ook elders in de wereld. Ik ben me ervan bewust dat ik contacten vind die misschien wel dezelfde naam dragen, maar niet dezelfde voorouders hoeven te hebben. Toch ga ik er mee door omdat ik eerst voor honderd procent zeker wil weten dat men geen familie is, c.q. er misschien ergens toch nog een link kan worden gelegd. Lezers zullen dit misschien herkennen?

In de eerste plaats ben ik naaste familie in Groningen gaan zoeken. Voor mijn familietak is dat de bakermat van de meeste Moddermannen. Dat deed ik dus met de site www.allegroningers.nl. Ik heb een leuk programma gevonden waar ik mijn stamboom heb ondergebracht: www.modderman.uwstamboomonline.nl. De beheerders zijn er zeer gastvrij en behulpzaam. Ik heb er een zogenaamd proefabonnement en denk er te blijven om alles in beeld te brengen.

Natuurlijk zoek ik ook via GenLias en

struin ik andere archieven (rijk en provincies) af om verwanten te vinden. Tips zijn altijd welkom naar mijn e-mailadres: mcmodd@xs4all.nl.

Mijn grootste probleem is: "hoe kom ik verder terug dan het jaar 1795?" In dat jaar werd de vroegste voorvader die ik kon vinden, Pieter Eisses Modder(man), geboren. Hij was getrouwd met Jantje Willems Bierma. Het probleem heb ik net met twee haakjes wel geschetst. De naam was Modder en werd Modderman. Misschien voor anderen die dit lezen geen enkel probleem, maar voor mij dus wel. Alsof er een blokkade is door te weinig kennis van de genealogie, of door iets anders. Ik ben bang dat ik fouten maak in het leggen van links.

Verder vind ik het lastig dat mensen die, laten we ruwweg zeggen: de laatste honderd jaar werden geboren, niet op het internet te vinden zijn. Natuurlijk weet ik waarom dat is, maar ik ben gezegend met een elektrische rolstoel om mijn mobiliteit op peil te houden en bezoek niet makkelijk archieven persoonlijk. Dit heeft ook met de kosten te maken die voor mij duur uitvallen.

Voor een deel heb ik dat laatste probleem opgevangen. Ik begon op Facebook de gesloten pagina Modderman Genealogie. Misschien door u allang ontdekt, maar voor mij was het een eyeopener. Meer dan 160 Moddermannen werden bevriend waarvan ook al een aantal in de stamboom mochten worden begroet.

Mijn doel is om zo precies mogelijk zoveel mogelijk verwanten van vaders kant in beeld te brengen. Moeders kant is nu nog geen deel van mijn doelstelling, ik wil het voor mezelf heel duidelijk houden. En simpel, niet alles door elkaar. Einddoel is dan het publiceren van de stamboom, inclusief van alles en nog wat: foto's, bidprentjes, geboorte-, huwelijks- en overlijdensadvertenties, krantenknipsels etc. etc. Ik weet niet of het kan, maar ik denk het wel: al die foto's en documenten linken aan de betref-

fende personen via een database of iets dergelijks.

Mijn grootste vondst tot nu toe is dat ik nog veel moet leren. Ik dacht ervan uit te kunnen gaan dat mensen met zo'n afwijkende naam (Modderman) wel allemaal lid zouden zijn van dezelfde familie. Dus startte ik met een naamgever: Dirck Cornelisz. die de 'moddermolen' uitvond, octrooi aanvraag en en passant zijn naam veranderde in die van mij (lol). Hij kreeg vergunning om zo ongeveer half noord-Nederland te ontvenen en daarnaast ook nog in andere delen van ons land. Een mooi familiewapen werd ook gemaakt in die tijd, een afbeelding van de moddermolen. Ik kwam erachter dat zijn nazaten nogal beroemd zijn geworden

Mijn naam is **Maroesja van Oeveren**, ik ben oud-verpleegkundige 'A' en sinds maart 2011 officieel AOW'er maar ik zoek werk om mijn minimale inkomen bij te spijkeren wegens de jaren die ik in het buitenland heb gewoond (hoeft niet per se in de richting zorg te zijn). Behalve de Nederlandse heb ik ook de Canadese nationaliteit. Mijn ouders zijn in 1951 geëmigreerd naar Canada; daar heb ik ongeveer de helft van mijn leven doorgebracht. Na de zorg voor mijn oma ben ik hier gebleven, en na de zorg voor mijn moeder in Canada ben ik weer teruggekeerd naar Nederland.

Er is al veel onderzoek gedaan naar

Mijn familienaam is **Van Gulyk**. Volledige voornamen zijn: Leendert Cornelis. Roepnaam: Leo. Geboren 19 december 1947. De familienaam zou feitelijk Van Gulyk moeten zijn, maar bij mijn vader, misschien zelfs grootvader, is er bij de burgerlijke stand iets fout gegaan. Met als gevolg de huidige schrijfwijze met een 'ij', welke ook (later) bij grootvader en de tweede zoon is gehanteerd, maar bij de derde zoon weer niet. Overigens zijn er in het verdere verleden ook andere schrijfwijzen zichtbaar. Ik heb één broer en één zus, beiden gehuwd:

(deels), ook en vooral in de landspolitiek. Waar al heel vroeg echter deze naam ontstond kwam ik maar niet bij mijn grootvader uit. Toen ging ik in zijn achteruit en begon bij mezelf, vader en grootvader. Uiteindelijk dus totdat mijn naam ineens veranderde in 'Modder'. Het was mijn naam niet meer en tot die rijke en beroemde tak ging het niet. Ik hoop nog steeds op een link ernaar toe en ik denk eerlijk gezegd: een heel klein kansje is er misschien nog wel.

Iedereen die niets te doen heeft kan ik dit aanbevelen. Iedereen die wel wat te doen heeft: 'overweeg eens om iets heel anders te doen. Genealogie is bijvoorbeeld hartstikke leuk en bijna verslavend'.

de familie aan moeders kant, voornamelijk door een tante, en ik zou nu de kant van mijn vader willen onderzoeken. Volgens eerder onderzoek van mijn vader Van Oeveren komen wij uit Zuid-Beveland. Ik heb het Aldfaer-programma geïnstalleerd maar er nog niets mee gedaan. Beginnen met het onderzoek is moeilijk. Ik heb mij als doel gesteld een aantal gegevens over de familie te verzamelen. Na enkele gegevens van mijn neven die in Nieuw-Zeeland wonen hoop ik nog meer gegevens te verzamelen omtrent de familie. Ik ben blij met alle hulp van de vereniging.

zus heeft drie (gehuwde) kinderen, broer is kinderloos. Zelf heb ik één eigen kind uit mijn 1e relatie (geen huwelijk) en een stiefdochter uit deze relatie. Thans een nieuwe relatie, waarmee ik in maart 2010 in het huwelijk ben getreden (hierdoor heb ik er twee stiefkinderen bij). Eind 2009 zijn mijn vrouw en ik met vervroegd pensioen gegaan, verhuisd naar een mooie plek aan het water bij Cuijk en genieten wij van al het moois in allerlei opzicht van wat het leven en de omgeving ons bieden. Dit laatste heeft mij daarom nu ook weer de gelegenheid gebo-

den om het lang geleden begonnen familie-onderzoek na 10 jaar weer op te pakken. Wat is er in die tijd veel veranderd op dit gebied, m.n. op internet. En dat is “even” wennen om niet te verdwalen in het mooie “bos”. De aanleiding destijds was de “ontdekking” van een oude advertentie in de Volkskrant van 20 januari 1954, waarin een oproep werd gedaan door Amerikaanse nazaten met o.a. mijn familienaam, maar ook vele andere namen. Ieder die zijn directe afstamming kon aantonen zou mogelijk recht kunnen hebben op een deel van de miljoenenerven. Ik geloof daar nu niets meer van en vermoed dat men enkel het doel had namen van personen te verzamelen t.b.v. de Mormonen. In deze gedachte word ik gesterkt omdat dit nimmer tot iets heeft geleid. Ondanks dat, zo is mij later gebleken, de broer van mijn vader reeds in 1951 correspondeerde met een Amerikaanse nazaat. Het fijne ervan is mij nooit duidelijk geworden en helaas heb ik vanwege ontvallen personen geen persoonlijke navraag meer kunnen doen. Overigens heb ik zelf de link met “Amerika” nog niet kunnen vinden, maar er ontbreekt sowieso nog veel aan mijn, feitelijk pas begonnen, onderzoek.

De familienamen die ik onderzoek zijn, van vaders kant (voor dit moment): Van Gulyk / Van Gulijk, Heij, Veldwijk, Vissee, Diepeveen, Oeldrik e.a. Van moeders kant zijn dit o.a.: Euser (grootouders waren achterneef en -nicht, beiden Euser), Inveen, Zijderveld etc.. De familie van mijn vader komt grotendeels uit Veenendaal en omgeving. Vandaar mijn inschrijving o.a. bij de afdeling Amersfoort en Omstreken van de NGV. De familie van moederszijde komt voornamelijk uit Rotterdam en omgeving. Ik maak hierbij gebruik van het computerprogramma Aldfaer. Dit bevalt mij zeer goed, al heb ik geen persoonlijke ervaring met andere programma's. Tot op heden ben ik nog onvoldoende in de gelegenheid geweest (heb meer liefhebberijen en bezigheden) om in de archieven te duiken en ben zodoende voornamelijk op internet bezig. Mijn pro-

bleem daarbij is dat het lastig is de juiste sites te selecteren en meer nog de weg in het “bos” voor de juiste gegevens en documenten te vinden. Graag ga ik op korte termijn zelf naar de archieven, al lijkt het mij nu nog moeilijk om ook daar de juiste “weg” te vinden. Temeer ook omdat er meerdere archieven bezocht moeten worden. Het zou prettig zijn wanneer je de steun zou hebben van andere min of meer “gelijke” ervaren onderzoekers, maar tot op heden ben ik er slechts, wat betreft “Van Gulijk”, maar één tegengekomen. Persoonlijk streef ik niet naar grote aantallen personen, maar wel naar juistheid, met zoveel mogelijk aan bewijs en andere leuke documenten. Hoewel je begint met het “verzamelen” van namen, maar wat mij betreft niet van alles wat “los en vast zit”; er moet al wel ergens een link zijn met al bekenden. Ik heb nl. bemerkt op diverse sites dat er groot verschil is in “onderzoekers”. Zie dan een beroep op enorme getallen van duizenden personen die iemand zou hebben in zijn of haar systeem of op de site. Echter valt daarbij dan ook op dat er vele losse eindjes zijn, zeer onvolledige gegevens en geen bronvermeldingen worden genoemd. Nauwkeurigheid is voor mij belangrijker dan kwantiteit.

Mijn voorlopige doel is trachten te achterhalen wat de herkomst is van de namen Van Gulijk en Euser. Hoewel ik mij thans voornamelijk richt op de eerste familienaam. Voorts ben ik erg geïnteresseerd in (de) geschiedenis, en zou graag t.z.t. een en ander in boekvorm willen vastleggen. Beide namen zijn van oorsprong Duits. Maar een link leggen is nog wat anders dan vermoedens hebben. Mijn grootste “ontdekking” tot nu toe is het bestaan van een stuk land genaamd het “Gulickerlandt” van 14 mergen (morgen), in de 17e eeuw in de Neder-Betuwe. ‘Het Gulik’ is de benaming van een stuk bouwland te Opheusden / Heusden, met “rosmolen ende huijsinge”. Voorts is er sprake van een ‘Gulikse Tiend’ te Echteld of IJzendoorn. Het fijne weet ik er echter nog niet van, maar acht het zeer wel mogelijk dat

de directe familienaam meer te maken heeft met deze grond, dan met het Duitse Hertogdom Gulik. Mochten er lezers zijn die mij bij al dit te onderzoeken materiaal c.q. fami-

lienamen zouden kunnen en willen bijstaan, dan houd ik mij aanbevolen, op welke wijze dan ook.

Mijn naam is **Jan van Dijk**, van beroep monteur, de laatste 20 jaar medewerker aan een school voor moeilijk lerende kinderen (nu gepensioneerd). Ik begon met genealogie omdat een familielid door ziekte moest stoppen. Deze heeft mij gevraagd het over te nemen. Ik onderzoek de namen Hardeman, van Dijk, Vroom, van de Steeg en Brunekreeft. Ik gebruikte eerst PRO-GEN, maar ben nu overgestapt op GensDataPro.

Het invoeren van documenten en foto's is daarbij het lastigste. Ik streef niet een specifiek doel na, het is meer nieuwsgierigheid naar het verleden en tijdverdrijf, daar ik door ziekte van mijn vrouw nogal aan huis gebonden ben. Mijn grootste vondst tot nu toe is het mogelijke familiewapen van Hardeman, daar Henrick Hardeman in 1640 Buurtmeester was van Stichts Veenendaal.

Mijn naam is **Emmy van Harten**. Een beroep heb ik niet meer op mijn leeftijd. En de aanleiding kwam vanzelf. Het interesseerde me altijd al en doordat ik al surfend op internet de naam van mijn moeder miste in het rijtje kinderen van mijn grootouders. Dat meldde ik bij de genealoog. Die bracht mij weer in contact met Ludmilla van Santen. Zij geeft mij vaak advies wanneer ik daarom vraag. Op een gegeven moment moest ik de keus voor mijzelf maken: Utrecht of Amersfoort. Het werd Amersfoort. De reden was dat het dichterbij is en dat de familie van mijn echtge-

noot en van mijn moeder van de Veluwe komen. Momenteel ben ik met een kant van mijn vader bezig, een Hugenoten-familie uit Rotterdam, genaamd du Coux. Reeds heb ik een voorvader geboren in Frankrijk, in de Charente, aangeleverd door Robert Philippo. Heel interessant. Kijken hoever ik kan komen en wat voor beroepen zij uitoefenden. Mijn probleem is daarbij wel het Frans. Maar ik ga het in september uitproberen. Mijn tweede probleem is dat ik nog geen systeem heb. Aldaer heb ik aangeschaft en gekopieerd. Maar ik vind het moeilijk. Hebben jullie nog een cursus op stapel staan?

Mijn naam is **A.J.M. (Ans) Brom**. Een vraag van een familielid in Nieuw-Zeeland naar het vermeende familiewapen, waarvan ik vermoedde dat het niet in onze familie thuishoorde, vormde de aanleiding om met genealogie te beginnen. Ik onderzoek de naam Brom, oorspronkelijk uit Woudenberg (rond 1600), dus provincie Utrecht, daarna m.n. Noord-Holland en Noord-Brabant. Vanwege mijn baan heb ik weinig tijd en beperken mijn zoekactiviteiten zich grotendeels tot internetbronnen.

Ik gebruik geen genealogieprogramma. Bij mijn onderzoek ondervind ik weinig problemen. Ik heb mij ten doel gesteld een zo volledig mogelijke parenteel op te stellen, met beroepen en wetenswaardigheden. Ik heb verschillende interessante vondsten gedaan: waar in Woudenberg de familie oorspronkelijk woonde; notariële akten uit Utrecht tweede helft 18de eeuw, krantenberichten geplaatst door o.a. de vader van mijn betovergrootvader mid negentiende eeuw, etc.

Ik ben **Marcel van de Krol**, gepensioneerd en ben ongeveer twintig jaar geleden begonnen met genealogie naar aanleiding van een Teleac-uitzending op televisie.

De eerste vijftien jaar heb ik er niet veel aan gedaan omdat er toen nog haast geen internet was en ik in de archieven altijd ruzie had met de microfiches. Bovendien moest je in de archieven heel stil zijn en omdat het er toen nog erg druk was kon je ook haast niets vragen.

Ook ben ik in die tijd begonnen met het computergenealogieprogramma gensdata D87. Toen moest je nog invoeren dat nummer zoveel getrouwd was met nummer zoveel en nummer zoveel was hun kind. Pas bij de uitdraai van een kwartierstaat of parenteel zag je de werkelijke namen. Gensdata D87 werd gensdata D90 en nu werk ik met GensDataPro, maar ik heb op mijn pc ook Aldfaer en PRO-GEN.

Ik ben hoofdzakelijk bezig met de nakomelingen van de naam van de(r) Krol. Ik begreep nooit waarom ik twee groepen personen, zeg maar twee parentelen had van die

naam. Nu weet ik dat alle van de(r) Krollen afstammen van twee naast elkaar gelegen boerderijen, de grote Krol en de kleine Krol of elleboog. Die boerderijen zijn er nog in Garderbroek maar wel herbouwd. Ik heb ze ook nog terug kunnen vinden op een kaart uit 1832.

Eén van de nakomelingen van mijn voorouders is geëmigreerd naar Amerika in maart 1866, het beroemde cholerajaar. Daar is hij aangekomen zonder vrouw en met drie kinderen. Van de vrouw was bekend dat zij op de overtocht is overleden maar waar waren de drie jongste kinderen? Uiteindelijk vond ik in het bevolkingsregister dat hij met 6 kinderen naar Amerika was vertrokken en in de volkstelling (census) van Amerika is hij aangekomen met drie kinderen. In Holland noemde hij zich in de burgerlijke stand van de Brink en in Amerika heten al zijn nakomelingen die ik heb kunnen achterhalen van de Krol. Van zijn broers en zusters is de helft van de Brink geworden en de helft van de Krol.

Mijn naam is **Rob Vredeling**. Ik was vroeger journalist/eindredacteur van een personeelsblad bij de publieke omroep. Ik ben met genealogie begonnen uit persoonlijke interesse als “stamhouder” van mijn familienaam resp. oudste (klein)kind en oudste neef in de familie. Ik had maar beperkt kennis van tal van familiefeiten. Door andere familieleden was al eens eerder wat voorwerk gedaan (met name door mijn vader Henk en mijn broer Hans).

Ik onderzoek de namen Vredeling (naar het schijnt van oorsprong afkomstig uit de omgeving van Nijkerk), Schouten (moedersnaam, geboren in Bodegraven), en Blom (achternaam grootmoeder, geboren in Amsterdam). Ik krijg intussen wat hulp van twee “blaadjes” uit mijn stamboom: Eli Blom en Dennis Baegen. Voor de verwerking op de computer gebruik ik Aldfaer 4.2.0.

Het is lastig om mezelf beperkingen op

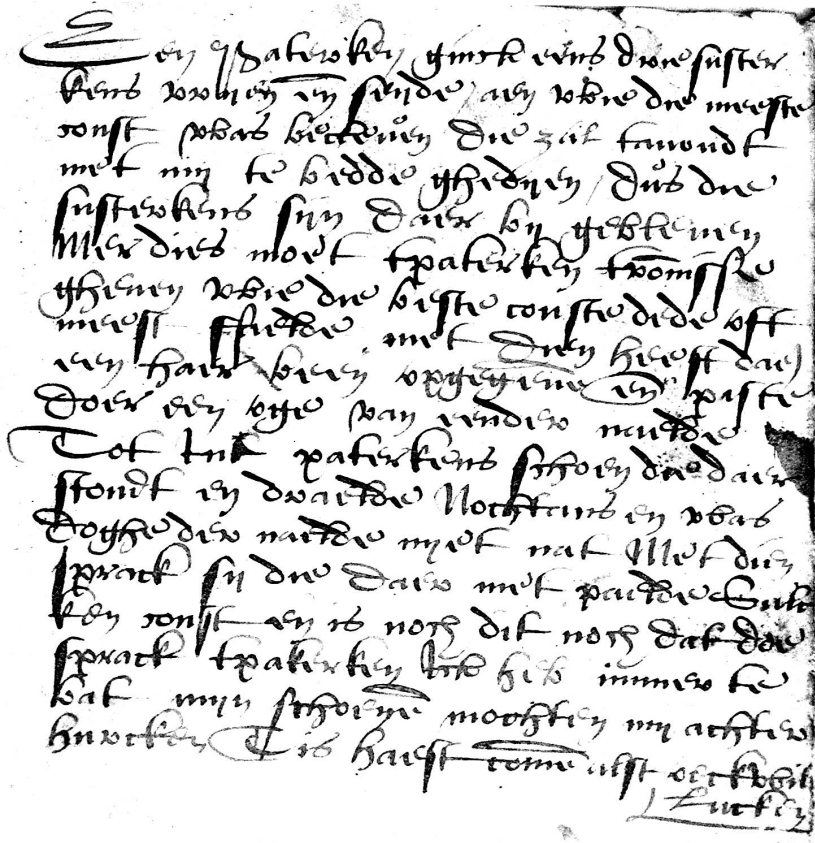
te leggen, want ik heb de neiging ook alle zijtakken compleet te willen krijgen. Lastig zijn de variaties in de spelling van onze achternaam (o.a. Vredeling, Fredeling, Fredelingh, al dan niet met “van” ervoor). Probleem is ook gebrek aan ervaring met echt archief-onderzoek, d.w.z. om originele stukken, boeken e.d. te raadplegen. Tot slot kan ik weinig tot niks ontdekken uit de stamboom van mijn moeder (Jola Schouten).

Ik streef na om uiteindelijk de afstammingslijn tot Adam en Eva aan toe in kaart te brengen! Liefst compleet met de aange trouwde takken.

Mijn grootste vondst tot nu toe is het graf van mijn overgrootouders in Amersfoort, en kopieën van akten waar Dennis Baegen mij over tipte. Mijn stamboom (althans het parenteel van mijn oudste voorvader) is te vinden op: <http://www.vredeling.eu/stamboom/vredeling.html>.

Jubileumprijsvraag

door Ton Reichgelt

Een yghertken ginc vint drie suster
vint voren in sinder vint drie meeste
ronst vint biederij die zal fawont
met my te biddo yghertken die die
susterken sin dars by yghertken
Mier dinc moet paterken vromste
yghertken vint die bisto conste dide oft
meest funder met drey hooft dary
vint hant vint vint drey in pater
doer vint bye vint vint mader
Tot int paterken sinder dard
stont in dard vint vint vint
doegder mader met nat Met dary
sprack sy die dars met paterken
vint ronst en is nog dit nog dat die
sprack paterken die heb immer te
kat my sinder moogten my achter
hinder die is haest come oft oet dard
Lucas

Bijgaande tekst komt uit boekjes van broer en zus Jorden en Lobbrich Van der Maeth die hun bezittingen hebben nagelaten aan de Armen de Poth. Het is een boertig

vers over een paterken. Aan u de uitdaging om te transcriberen. In het volgende nummer de oplossing.

Je stamboom op internet

door Marcel van de Krol

Veel mensen willen, na jaren speurwerk, hun stamboom wel op internet plaatsen om hun interesse met anderen te delen. Een groot struikelblok daarbij is dat ze niet weten hoe.

Je kunt je stamboom op verschillende manieren op internet plaatsen. Bijvoorbeeld door zelf een website te maken en die bij je provider te plaatsen waar je je internetabonnement hebt. Ook kun je daar

voor bij een zogenoemd webhostingbedrijf een domeinnaam laten registreren. Anderzijds kun je de resultaten van je stamboomonderzoek plaatsen op een algemene genealogiesite zoals stamboom-Nederland, genealogie-online, geneanet, myheritage, mundia, wiewaswie en vele andere. Hoe doe je dat?

De meeste genealogische programma's zoals PRO-GEN, GensDataPro, Aldfaer en Hazadata hebben de ingebouwde mogelijkheid een website te maken. Die genereren een zogenaamde html-uitvoer. Houd wel rekening met de privacywetgeving! Je moet dan in het programma aangeven dat bijvoorbeeld levende personen of personen geboren na 1910 niet in de uitvoer worden meegenomen.

Bij ieder programma ziet de html-uitvoer, zeg maar website, er anders uit. Het is een kwestie van smaak welk programma de mooiste webpagina geeft.

Meestal maakt iemand eerst zelf een openingspagina, index.html genoemd, die een bezoeker het eerst ziet, met daarin een verhaaltje en wat foto's en een link waar je op kan klikken om naar de eigenlijke stamboom te gaan. Je moet dan wel zelf in ieder geval een simpele webpagina kunnen maken. Lukt dat niet, vraag dan een vriend of buurman om hulp. Je kunt uiteraard ook direct je stamboom bij je internet-provider plaatsen zonder een eigen gemaakte webpagina, maar dan krijgt iedereen die naar je website gaat meteen jouw stamboom te zien zonder inleidend verhaal.

Wanneer je genealogieprogramma een html-uitvoer heeft gemaakt, zeg maar de website, dan kun je die uploaden met een zogenaamd ftp-programma. Dit kun je gratis van internet halen. Dit is een soort verkenner met links de bestanden van jouw harddisk en rechts de bestanden bij je internetprovider. Door de bestanden die je wilt plaatsen van links naar rechts te slepen plaats je ze op internet.

Wanneer je zelf een openingswebpagina maakt moet die de naam index.html

hebben en anders moet je genealogieprogramma zorgen dat de stamboomuitvoer index.html heet. Een bezoeker hoeft dit allemaal niet te weten, die klikt bijvoorbeeld op www.ziggo.nl/jouwnaam of als je een domeinnaam hebt www.jouwnaam.nl en de internetprovider zorgt er altijd voor dat er opgestart wordt met index.html.

Er zijn ook websites, ik noem het maar algemene websites, waar iedere serieuze (amateur)genealoog zijn of haar stamboom op kan plaatsen en gegevens samen met andere genealogen kan delen. Dit zijn bijvoorbeeld Stamboom-Nederland, Genealogie-online, Geneanet, My Heritage, Mundia en Wiewaswie. De voordelen hiervan zijn dat je niet zelf een website hoeft te kunnen bouwen en de meeste van die websites kunnen ook vergelijken of anderen dezelfde personen in hun stamboom hebben, een zogenaamde match.

Het plaatsen van je stamboom op zo'n site gaat heel gemakkelijk. Bijna elk genealogieprogramma heeft een zogenaamde gedcom-uitvoer. Je maakt een gedcom-bestand aan en onthoudt waar het op je harde schijf staat. In één van bovengenoemde websites klik je op gedcom toevoegen, dan op bladeren tot je het bestand vindt en klikt vervolgens op opslaan. Uiteraard moet je op die website van je keuze eerst wel een (gratis) account aanmaken.

Bij dit soort websites moet je wel even kijken of je bij wijzigingen en aanvullingen het bestand eerst helemaal moet verwijderen en het hele aangepaste bestand opnieuw moet uploaden of dat hij het kan overschrijven.

In verband met de privacy moet je in jouw account bij één van die websites aangeven dat levende personen niet zichtbaar moeten zijn. Bij sommige sites kan dat niet en moet je dus zorgen dat je een gedcom-bestand aanlevert zónder levende personen. In GensDataPro kan dat bijvoorbeeld door eerst een selectie te maken van publiceerbare gegevens, nadat je bij instellingen heb aangevinkt "na 1910 afschermen" en daarna

een gedcom maken van die selectie. In Ha-zaData kun je invoeren of een levende persoon toestemming heeft gegeven voor publicatie van zijn/haar gegevens. Bij de uitvoer kun je dan kiezen om die groep levende personen wél mee te nemen in je publicatie.

Alle genoemde sites, er zijn er uiteraard veel meer, zijn gratis, maar als je een betaald account neemt krijg je (veel) meer mogelijkheden.

Stamboom-Nederland, Genealogie-onli-

ne en Geneanet zijn erg populair en worden veel gebruikt, My Heritage is maar tot 250 personen gratis. Mundia zet volgens zeggen jouw gegevens ook ongevraagd op ancestry.com maar diegene die jouw gegevens wil inzien moet betalen, en Wiewaswie is nog in testfase. Behalve dat je er je stamboom op kan zetten is het ook een zoekmachine, namelijk de vervanger van genlias die t.z.t. gaat verdwijnen.

Tijdreizen?

door Jelle Kaastra

Dat de moderne natuurkunde snelle vorderingen maakt mag bekend zijn. In september 2011 maakte een team natuurkundigen van het Europese onderzoekscentrum CERN bekend dat bepaalde elementaire deeltjes, neutrino's, sneller dan het licht lijken te gaan. Als deze metingen bevestigd worden, zijn in principe reizen terug in de tijd mogelijk.

Sommige genealogen schijnen daar al op vooruit te lopen. Op internet (genealogieonline.nl) vond ik het volgende fragment. Om de privacy van de plaatser op de website te beschermen, noem ik hier alleen data en voornamen. Ene Jeltje overlijdt vóór 1799, maar baart in 1799 toch nog een dochter Antje. Deze Antje overlijdt vóór 1867, maar – zeer macaber – baart 12 jaar later als ongehuwde moeder een zoon Nicolaas. Zoon Nicolaas wordt op 25 september 1879 geboren, maar de arme knaap was 18 dagen

daarvoor al overleden. Mogelijk omdat zijn moeder overleden was en het arme kind dus langzaam groeide, heeft hij er 12 jaar over gedaan om ter wereld te komen. Het wonderkind was echter al als foetus in 1868 gehuwd. De bruid, Minke, overleefde haar mysterieuze schoonfamilie niet, maar overleed volgens de website op de huwelijksdag (of in de huwelijksnacht?). Dit bijzondere echtpaar – foetus-vader en moeder-lijk – kregen samen gedurende de volgende jaren zes kinderen, waarvan de laatste – arme wees! – zes maanden na de dood (en geboorte) van vader en 12 jaar na de dood van moeder het levenslicht zag. Dat kind leefde nog lang en gelukkig.

Moraal van dit verhaal: neem niet klakkeloos informatie over van internet, check de bronnen maar check ook zelf wat u op internet plaatst!

Genealogisch programma My Heritage

door Willem van Maren

Het programma My Heritage Family Tree Builder is gratis verkrijgbaar en heeft een Nederlandstalige uitvoering. Het is onlangs toegezonden o.a. aan de donateurs van het CBG.

Het programma ziet er mooi uit. Het is heel overzichtelijk en gemakkelijk te gebruiken. In dit opzicht heeft het programma

een voorsprong op tal van andere, veelgebruikte programma's.

Het programma is ontwikkeld in de Verenigde Staten. Dit heeft een nadeel dat vooral voor genealogen in Nederland een probleem kan zijn. Er is namelijk geen optie om ondertrouw in te voeren. Als u vanuit een gedcom-bestand een genealogie invoert

dan zullen ondertrouwdatum als trouwdatum worden ingevoerd. Van huwelijken die vóór 1800 gesloten zijn vindt men in de trouwboeken dikwijls alleen maar de ondertrouwdatum. Het huwelijk werd doorgaans drie weken later gesloten, maar dat mag u

alleen als feit opnemen als het ook echt in het trouwboek was genoteerd. Door het ontbreken van de mogelijkheid om ondertrouw in te voeren is het programma helaas minder geschikt voor Nederlandse genealogen.

Geschiedenis van de Burgerlijke Stand

door Henk Bousema

Onderstaand een beknopt overzicht van de geschiedenis der Burgerlijke Stand, afkomstig uit het mededelingenblad van de af-

deling Gooiland, naar aanleiding van een lezing gehouden door de heer W. Zondag.

- 1811 Invoering Burgerlijk Wetboek door de inlijving van Nederland bij Frankrijk (Napoleon)
- 1813 na de verdrijving van de Fransen bleef dit wetboek in gebruik
- 1838 het groot wetboek werd op diverse onderdelen aangepast, maar voor de burgerlijke stand nauwelijks wijzigingen
- 1901 meerderjarige leeftijd gaat van 23 naar 21 jaar
- 1913 afschaffing van mondelinge huwelijksafkondiging op zondag
- 1934 geen twee getuigen meer noodzakelijk bij geboorte-aangiften
- 1955 mogelijkheid om akten voortaan te typen
- 1956 invoering van adoptie
- 1970 invoering van nieuw Burgerlijk Wetboek, geen huwelijkse toestemming meer tot 30 jaar
- 1971 nieuw echtscheidingsrecht: één echtscheidingsgrond, namelijk duurzame ontwrichting van het huwelijk
- 1985 meerderjarige leeftijd gaat van 21 naar 18 jaar
- 1987 afschaffing huwelijksafkondiging (kastje gemeentehuis)
- 1994 invoering Wet voorkoming schijnhuwelijken
- 1995 nieuwe voorschriften akten Burgerlijke Stand
- 1998 nieuw naamrecht (keuzemogelijkheid), geregistreerd partnerschap (twee mannen of twee vrouwen samen), nieuw afstammingsrecht (erkenning adoptie)

De grootste stamboom van Nederland?

door Willem van Maren

In oktober en november 2011 was er in de St. Jozefkerk van Achterveld een boeiende tentoonstelling "150 jaar Boeren in Achterveld". De expositie was mooi ingericht met heel veel interessante foto's. Er was nog meer te zien dan de foto's alleen. Er waren ook oude werktuigen en in het koor van de kerk hing een deel van de groot-

ste stamboom van Nederland. Deze stamboom is het levenswerk van mevrouw Henrie Mijnbeek-van de Pol. Ongeveer tien jaar geleden was de stamboom al eens te zien in museum Nairac in Barneveld, maar de omvang van de stamboom is sindsdien flink toegenomen.

Mevrouw Hennie Mijnbeek-van de Pol

De stamboom, eigenlijk kwartierstaat, is geborduurd als een letterlap, en bestaat nu uit al meer dan honderd stukken van zestig bij zeventig centimeter. Al deze stukken bij elkaar vormen een kleurrijke kwartierstaat die in vierkante meters ongetwijfeld de grootste is van Nederland. Buiten Nederland zag ik alleen in Zweden in de kloosterkerk van Nykoping op het eiland Falster de muurschildering van een 16^e eeuwse kwartierstaat die misschien nog iets groter was.

Mevrouw Mijnbeek borduurde aanvankelijk stamboomdelen waarvan zij de gegevens zelf had verzameld. Later deed haar dochter Gerrie het genealogische onderzoek en zij is hiervoor zelfs naar Duitsland gereisd om meer te weten te komen. Onderzoek en afbeelding via borduurwerk gaan nog steeds door. Geen twee borduurstukken zijn hetzelfde. Elk borduurwerk heeft andere kleuren, figuren en patronen. Bij elke familie probeert mevrouw Mijnbeek voorwerpen af te beelden die met de betreffende personen te maken hebben. Enkele van de vele familienamen die ik in de kwartierstaat zag waren Mijnbeek, Van de Pol, Bruinckreeft, Van Drie, Van de Ridder, Versteeg, Vermeer, Van de Nautena. Het zijn vooral families uit Barneveld, Nijkerk, Voorthuizen en Putten.

Mevrouw Mijnbeek is nu 82 jaar. We wensen haar nog vele jaren in goede gezondheid en we hopen dat ze de geborduurde stamboom nog verder zal kunnen uitbreiden.

De klacht van Truus

door Arnold Batavier

Mijn overgrootvader Arnoldus Batavier, * 17-2-1898 te Amersfoort, bleef zijn hele leven daar wonen en ging toen hij 22 jaar was als machinaal houtbewerker bij de Nederlandse Spoorwegen – locatie Amersfoort – werken.

Er is nog altijd een oorkonde in de familie van zijn 25-jarig ambtsjubileum, op 4-11-1945. Hij was dus een harde werker en verdiende een goed inkomen voor zijn gezin.

Maar toch... zijn vrouw Truus behield haar hele leven een grote klacht. Haar echtgenoot overleed in 1998 en zij een jaar later. Hij was dus 100 jaar geworden en zij hebben lang van hun pensioen kunnen genieten.

Maar toch... zelfs na zijn dood bleef ze memoreren dat ze nog immer vier weken loon tegoed had van de Spoorwegen.

De Spoorwegen hadden nl. in de jaren '20 iets slims bedacht. De werknemers kregen een contract voor vijftig weken, dan twee weken niet, dus ook geen loon, en vervolgens weer een contract voor vijftig weken. Het was een tijd van werkeloosheid en een baan bij de overheid wilde men natuurlijk niet kwijt raken, dus, net als vele collega's, werkte Arnold die twee weken gratis door om zeker te kunnen zijn van zijn nieuwe contract.

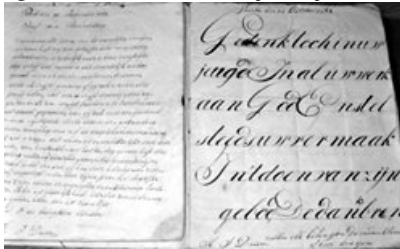
Tja, dus... ze had gelijk en wilde dat gelijk tot haar dood nog halen.

Uit oude schriftjes

door Janna Hahn-Duiven

Van mijn overgrootouders ken ik de namen en ik weet wanneer ze geboren zijn. Ik heb ze niet gekend, maar ik heb van sommigen wel wat van horen zeggen.

Hendrik Duiven, * 3-2-1834 te Paaslo, zoon van Jan Gelmer Duiven en Roelofje Nijemeijer, broer van Gelmer 1823, Johannes 1825, Grietje 1828, en Lammigje 1831, en 2 jongere zusjes Roelofje 1838 en Klaasje 1841. Hendrik werd vernoemd naar zijn grootvader Hendrik Nijemeijer.

Volgens een oud schriftje dat in de familie is leerde hij als 12-jarige schoonschrijven in het najaar van 1846.

In het andere schriftje dat van september 1859 tot november 1860 loopt, staan

brieven van rouwbeklag en een briefwisseling tussen de familie, waarin wordt vermeld dat Hendrik sukkelt met een slechte gezondheid, en dat ze gehoord hebben dat in Zuidwolde, Koekange en Staphorst de zogenaamde varkensziekte heerst. En dat de koeien minder melk beginnen te geven, en dat ze de knollen eruit en de rogge erin hebben.

De personen die genoemd worden in de brieven zijn echt, dat heb ik opgezocht.

Ook is er nog een brief van rouwbeklag uit 1867:

Eesveen 8 april 1867

Aan mevrouw Van der Hoop te Groningen

Met innige deelneming in uwe regtmatige droefheid over het aller onverwachtste en bijna gelijktijdige en smartelijk verlies van uw geliefde beide zonen in den nog jonge leeftijd en in bloeitijd des leven.

Enzovoort. Ondertekend met uwe dienaar en vriend Hendrik Duiven en alsmede Sjouwke Duiven geb. Zeelte.

Ik weet niet in wat voor hoedanig-

De school en de kerk te Paaslo waar zijn vader koster en voorzanger was van 1819 tot 1865

heid hij die brieven geschreven heeft, maar in de familie is weleens gezegd dat hij werkte op huize De Bult maar niemand weet het precies. Bij mijn vader en moeder op Eesveen stond een bureauladekast, volgens opoe Duiven was die kast van mijn overgrootvader Hendrik geweest. Ik kan het ze niet meer vragen, ze zijn reeds lang overleden. Wel is bekend dat hij trouwde op 17-5-1861 met Sjoukje Zeelte en op De Bult heeft gewoond, daar is ook een straat die genoemd is naar de familie (Duivenslaagte). Daar stond een boerderijtje waar ze samen

hebben gewoond en 11 kinderen kregen.

Ter ere van de trouwdag heeft vader een gedicht gemaakt of voorgelezen.

Twee kinderen zijn bij de geboorte overleden. Hendrik, mijn overgrootvader, is 1-2-1905 overleden en zijn vrouw Sjoukje op 16-3-1900. Ze kregen 37 kleinkinderen, 17 kleinkinderen zijn geboren vóór 1905. Alle kinderen hebben een Hendrik en een Sjoukje. Mijn vader was Hendrik Duiven, ik heb een zus die Sjoukje heet, zo blijven de namen in de familie.

Onbekend en verzwegen familieverleden (Veluwse geheimen). Een boeiende speurtocht

door Wim Bakkenes en Nick Teunissen

Inleiding

De openbaarheid van archieven, registers, enz. in samenhang met de nu voorhanden zijnde technische communicatiemiddelen heeft in veel families ooit goed bewaarde, soms diep in de doofpot weggestopte familiegeheimen voor het voetlicht gebracht. Niet altijd met instemming en waardering van diegenen die het betrof. Vaak wel tot verbazing en tevredenheid van diegenen die onbekend met of op zoek waren naar hun onbekende familiegeschiedenis.

Veelal ging het om zaken die in relatie tot bepaalde periodes in het verleden tot de taboesfeer behoorden. Zaken waarover je

niet sprak. Soms niet binnen het eigen gezin, de familie of met derden omdat ze mogelijk een smet(je) zouden kunnen werpen op het 'onbesproken' blazoen van de 'fatsoenlijke burgerman/vrouw/familie'. En dat hing dan weer nauw samen met op enig moment heersende normen, vaak religieus bepaald, vaak ook deel uitmakende van de cultuur, de tijdgeest zoals die algemeen werd aanvaard en beleden.

Het betreft in het hier besproken geval geen zaken waarop, na criminaliteit en/of misdaad, doorgaans het strafrecht van toepassing was. Dat gegeven kon roddel of erger tot gevolg hebben. En vanuit de rechtstreeks betrokkenen gold bovendien vrijwel

altijd en tot op heden dat je 'de vuile was nu eenmaal niet buiten hangt'. Ook in geval van adoptie van allochtone kinderen komen vragen naar het verleden van ouders en/of familie nogal eens aan de orde. Maar die zijn van een andere hoedanigheid dan wat hierna volgt.

Bij het zoeken naar het ontstaan van de familienaam Bakkenes en de genealogie van de nu nog voorkomende takken van die stam, kwam een aantal zaken tevoorschijn die eerder niet binnen deze families bekend waren. Wel was er nogal eens een vraag naar onbekend gebleven familieleden, grootouders, broers, zusters, kortom onbekend verleden waarover zelfs binnen de eigen familiekring weinig of niets bekend was of waarover slechts vage verhalen de ronde deden.

Soms was het toeval dat er onbekend gebleven gegevens op tafel kwamen. Soms ook was de gerichte vraag naar onbekende familieleden die aanleiding gaf tot een gerichte zoekactie.

Hieronder een bijzondere genealogische zoekactie die tot verrassende resultaten leidde!

Familie onbekend

Gegeven het gezin Teunissen waarvan de moeder, Hillie Teunissen – Afink, * Apeldoorn 16-2-1952, × Amsterdam 18-11-1971 Johannes H. Teunissen, * 1946, niet wist hoe het kwam dat haar moeder Maria Alberta Bakkenes die zij nauwelijks had gekend, alleen met haar meisjesnaam werd vermeld in o.m. haar trouwakte. Was de naam van haar biologische vader niet bekend?

Nick Teunissen, een zoon van Hillie, ging om te beginnen via internet op zoek naar de familienaam Bakkenes en ontdekte dat daarover een boek is verschenen waarin de genealogie van deze familie is opgenomen. Hij bestelde dit en deed een paar wonderlijke ontdekkingen. Nick Teunissen schrijft:

“Waar te beginnen? Ik verzamel allereerst de voor ons bekende feiten over het verleden: foto's, gebeurtenissen en perso-

nen. Daarbij zoek ik een aantal instituten en adressen die als informatiebronnen kunnen dienen.

Het internet levert mij direct een aantal zeer betrouwbare bronnen op:

- Het CBG, Centraal Bureau voor Genealogie te Den Haag, alwaar men de persoonskaarten van alle overleden burgers van Nederland bewaart. De persoonskaarten bevatten ondermeer de personalia van de betrokkenen, de namen van de ouders (vaak met hun geboorteplaatsen en -data) en gegevens over huwelijk(en), partner(s) en kinderen.
- Het archief en kenniscentrum CODA te Apeldoorn; dit o.a. naar aanleiding van de geboorteplaats van mijn moeder en haar moeder.
- Het boek over de geslachten Bakkenes; naar aanleiding van mijn moeders meisjesnaam 'Bakkenes' kom ik via het internet in contact met dhr. Wim Bakkenes en dhr. Patrick Bakkenes. Zij zijn de auteurs van een uitgebreid en gepubliceerd genealogisch onderzoek naar de geslachten Bakkenes in Nederland, getiteld: *Bakkenes een studie over Ontstaan Genealogie en Verspreiding van deze Nederlandse Familienaam*. Uitgegeven in eigen beheer 2005.

Naast deze bronnen kom ik via de gegevens van de vrouw van mijn moeders oom Wim Afink, mevr. Martha Afink – Bosgoed, aan de geboorte- en overlijdensgegevens van de moeder en vader van mijn eigen moeder, hoewel deze incompleet blijken te zijn.

Na het opvragen van de persoonskaarten kan ik met zekerheid de volgende gegevens van hen op een rijtje zetten:

- Mijn moeders moeder: Naam Maria Alberta Bakkenes, * Apeldoorn (Hoog Soeren 107), + Apeldoorn 2-12-1953. Zij was een kind van Johanna Jacoba Reiniera Bakkenes & onbekende vader. Zij × Apeldoorn/stadhuus 20-10-1949 Herman Frederik Afink.
- Mijn moeders vader: Naam Herman Frederik Afink, * Epe 23-10-1911, + Culem-

borg 20-6-1965. Hij was een kind van Hendrik Frederik Afink en Hilligje Hendriksen.

- Een van de kinderen is mijn moeder. Naam: Hillie Teunissen-Afink, * Apeldoorn 16-2-1952 en × Amsterdam 18-11-1971.

Opvallende ontbrekende gegevens

Een van de eerste opvallende feiten die direct in het zicht springen, zijn voor mij juist de ontbrekende gegevens.

Het is n.a.v. de trouwakte en de persoonskaarten direct duidelijk dat mijn oma Maria Alberta Bakkenes uitsluitend met de familienaam van haar moeder vermeld staat, dit i.t.t. vermeldingen van persoonsgegevens van mijn opa op diens persoonskaart en zijn deel van de trouwakte. De vader van Maria Alberta is simpelweg niet bekend in de officiële registers. Zij is bij de Burgerlijke Stand aangegeven door (of namens) de moeder en draagt daarom haar meisjesnaam.

De Bakkenes Genealogie

Via het internet kom ik in contact met Wim Bakkenes die samen met Patrick Bakkenes een Magnum Opus heeft gemaakt, waarin zij een overzicht geven van alle generaties en geslachten Bakkenes in Nederland, vanaf de vroege middeleeuwen.

Wim Bakkenes bevestigt de bovenstaande afwijking van de gebruikelijke notatie in persoonskaarten waarbij in de regel vader en moeder staan vermeld. In zijn mailcorrespondentie en later na lezing in hun boek laat Wim weten dat volgens zijn gegevens Maria Alberta een buitenechtelijk kind was van haar moeder Johanna Jacoba Reiniera Bakkenes.

Opmerkelijk was dat Wim's gegevens duidelijk maken dat Maria niet alleen was en dat zij een broer heeft, eveneens een buitenechtelijk kind, genaamd Geurt Bakkenes. Als enige tijd later het boek met de post meekomt, zijn we plotsklaps een boel gegevens rijker. Want wat blijkt?

- Mijn oma had dus een broer, van wiens bestaan we nooit hebben geweten: Geurt

Bakkenes, geb. Geervliet 12-11-1927.

- Mijn overgrootmoeder is met naam en toenaam bekend en krijgt voor het eerst een gezicht doordat zij met een foto in het boek staat.
- Beide kinderen waren dus voorkinderen (buitenechtelijke kinderen) van mijn overgrootmoeder die zij als ongehuwde ter wereld bracht.

Johanna Jacoba Reiniera Bakkenes

De gegevens uit het boek over de Bakkenessen bereiken mij overigens eerder dan de gegevens van het CBG en Johanna's persoonskaart. Het CBG doet er nl. 4 weken over om de kaarten toe te sturen. De persoonskaart kan echter als een definitieve bevestiging van de gegevens van Wim Bakkenes worden gezien en uiteindelijk komen beide gegevens overeen.

Zowel het Bakkenesboek als de persoonskaart van Johanna Jacoba Reiniera laten zien dat zij trouwde te Pernis (Rotterdam) op 5-7-1933 met Geurt Bouw, met wie zij tot haar dood in 1970 het leven zou delen.

Opvallend bij dit huwelijk is dat Geurt Bouw de beide 'voorkinderen' accepteerde als de zijne maar dat Maria Alberta en Geurt hun moeders meisjesnaam Bakkenes behielden.

Het boek laat vervolgens zien dat er uit dat huwelijk ook kinderen voortkwamen, die allen de familienaam Bouw kregen: Willempje (1931–1935), Neeltje (* 1935), Alberta Maria (Rotterdam 1935–1936), Willempje Alberta Maria (* 1937) en Alberta Maria Bouw (* Rotterdam 1939).

Deelconclusie 1

Johanna Jacoba Reiniera had dus zeven kinderen waarvan twee uit een eerdere omgang met een ons onbekende verwekker. Deze onbekende vader deed ook geen aangifte om redenen die eveneens onbekend zijn en waardoor Geurt en Maria Alberta automatisch de meisjesnaam van hun moeder kregen.

Behalve de kinderen Geurt en Maria Alberta kregen alle kinderen die vanaf 1931

werden geboren de familienaam van hun vader Bouw. Geurt Bouw erkende de voorkinderen Geurt en Maria Alberta maar die behielden de meisjesnaam van hun moeder, Bakkenes.

Ook vóór het huwelijk tussen Geurt en Johanna werd een kind van hen beiden geboren: Willempje, * Rotterdam 23-8-1931 en † Rotterdam 11-9-1935. Ook al waren Geurt en Johanna nog niet getrouwd, in Rotterdam gaf vader Bouw het kindje Willempje aan als zijnde 'een kind van Bouw'. Met Geurt (1927) en Maria Alberta (1923), evenals Willempje ook beiden geboren vóór 1933, gebeurde dat echter niet.

Conclusie:

- Maria Alberta en Geurt Bakkenes zijn feitelijk beiden voorkinderen van Johanna Jacoba Reiniera Bakkenes. Hun vader is onbekend.
- Beide kinderen werden na het huwelijk met dhr. Bouw in 1933 officieel opgenomen in zijn gezin.
- Het zou dus volstrekt onlogisch zijn geweest voor Geurt Bouw, als men nog zou menen dat Maria Alberta en Geurt toch zijn biologische kinderen waren, dat hij Willempje (* 1931, twee jaar voor zijn huwelijk) wel als 'Bouw' zou laten registreren en de andere kinderen uit '23 en '27, niet.
- Wim Bakkenes schrijft hierover tenslotte in zijn mail d.d. 20-8-2009: "Mogelijk dat hier van een klein familiedrama sprake is. Op de Veluwe was men vaak nogal streng in de leer en binnen veel families werden dit soort situaties consequent verzwegen, ook voor de eigen kinderen. (Men sprak wel van 'onechte' kinderen...) Ons zijn meerdere voorbeelden bekend".

Geurt Bakkenes

Via Wim Bakkenes verneem ik dat Geurt Bakkenes in de omgeving van Maassluis zou hebben gewoond. Gelet op zijn geboorteaar zou hij nog kunnen leven, al zou hij hoog bejaard moeten zijn (83 jaar). Het is mogelijk.

Aangezien de spreekwoordelijke appel

nooit erg ver van de stam valt, probeer ik het digitale telefoonboek op het internet en schiet vrijwel meteen in de roos: G. Bakkenes, Maassluis. Zou het kunnen? Ik bel en Geurt pakt meteen op en twee weken later rijden Pa, ma en ik naar Maassluis!

Ik moet zeggen, niet alleen voor mijn moeder, maar ook voor mij is het vreemd om de broer van je oma te ontmoeten van wie je nooit geweten hebt dat hij bestond.

Geurt en zijn vrouw Krijntje begroeten ons erg vriendelijk en een bijzondere middag vol gesprekken volgt.

Het gezin Bouw: v.l.n.r. voor Geurt Bouw en Johanna Jacoba Reiniera Bakkenes; daarachter drie dochters Bouw en in het midden Geurt met Krijntje.

Geurt Bakkenes, Het Gesprek

Waar te beginnen met ons gesprek? In ieder geval zijn Geurt en Krijntje leuke en warme mensen en verloopt ons gesprek uiterst gemoedelijk. Ook voor hen moet het mijns inziens vreemd zijn om te horen dat je nog een nichtje hebt waar je nooit van af hebt geweten. Zo af en toe raakt Krijntje de draad kwijt. Zij is dementerend, maar het is ontroerend om te zien hoe goed Geurt daarmee weet om te gaan.

Wat duidelijk naar voren komt die middag, is het volgende:

- Geurt bevestigt tot vier maal toe, n.a.v. mijn vragen, dat hij en zijn zus Maria Alberta voorkinderen waren van Johanna en dat Geurt Bouw niet zijn biologische vader was.
- Geurt Bouw was dus hun stiefvader en Geurt zou ergens nog een foto van zijn biologische vader hebben gehad.

- Erg veel laat hij er verder niet over los en hij ontwijkt het onderwerp van de vaderschappen. Wel vertelt Krijntje dat zij het zo vreemd vond dat zij bij hun huwelijk in 1951 erachter kwam dat Geurt 'Bakkenes' heette en niet 'Bouw' zoals verwacht.
- Verder heeft Geurt mijn moeders moeder goed gekend. De verstandhoudingen waren goed maar hij heeft om de een of andere onbekende reden tijdens Maria Alberta's huwelijk in 1949 'stiekem achter in de zaal gezeten'. Hij is daarna direct weggegaan (hij woonde overigens toen al in Pernis/Rotterdam en ondernam dus een aanzienlijke reis richting Apeldoorn, voor het huwelijk van zijn zus). Een verklaring voor zijn 'onopvallende aanwezigheid' tijdens het huwelijk geeft hij niet en hij vermijdt wederom het onderwerp.
- Johanna Jacoba Reiniera en Geurt Bouw waren overigens niet op het huwelijk van Maria Alberta in Apeldoorn aanwezig.
- Verder krijgen we ook een foto van de jonge Johanna Jacoba Reiniera en van Geurt Bouw, Geurt's stiefvader.
- Tot slot blijft het onderwerp van de stiefvader toch een moeilijk punt en herhaaldelijk refereert Geurt aan het feit 'dat Willie het allemaal wel weet'. Dan blijkt ook dat Geurt's halfzus Willempje Alberta Maria Bouw (* Rotterdam 6-5-1937) leeft! Geurt belt haar ter plekke op om ons met elkaar in contact te brengen. Een poosje later zitten we wederom in de auto richting Rotterdam.

Tante Willie (Bouw) en Wim van de Schee

Er gaat een krappe week voorbij voordat wij ons wederom bevinden onder de rook van Rotterdam in Spijkenisse. We worden uiterst hartelijk ontvangen door tante Willie en ome Wim.

Tante Willie weet ons veel mooie anekdotes te vertellen over haar moeder Johanna Jacoba Reiniera en over de ouders van haar moeder, Albartus Bakkenes en Maria Johanna van Essen. Voor de duidelijkheid, de grootouders van mijn moeder! Ook komen we nieuwe details te weten over mijn moe-

ders moeder Maria Alberta. Kort op een rijtje gezet zijn de volgende punten van belang:

- Tante Willie alsmede het hele gezin Bouw, groeide op in Rotterdam. De familie verhuisde vanuit Apeldoorn die kant op en bouwde in Pernis hun jonge gezin op.
- Maria Alberta woonde, voor zover tante Willie zich dat kon herinneren, haar hele leven in Apeldoorn (geboren en getogen).
- Bijzonder daaraan is dat 'Maretje', zoals zij door Johanna Jacoba en de Bouwkinderen werd genoemd, van jongs af aan inwoonde bij haar grootouders (de ouders van Johanna Jacoba, Albartus en Johanna Maria Bakkenes) op Hoog Soeren 107, ook wel 'De Kroondomeinen' te Apeldoorn en dat het gezin Bouw haar bij tijd en wijle kwam opzoeken in Hoog Soeren. Er volgt een foto van de grootouders en mijn moeders moeder, voor het huis te Hoog Soeren. Voor mijn moeder van onschatbare waarde: een jeugdfoto van haar moeder!
- Tante Willie deelt nog een bijzondere herinnering met ons. Tijdens de diverse bezoeken die het gezin Bouw bracht aan de grootouders en Maria Alberta, viel het tante Willie op dat 'Maretje' Johanna Jacoba vaak aansprak met 'moe'. Voor ons inmiddels begrijpelijk maar voor de toen kleine tante Willie was het vreemd. Maretje groeide immers niet in hun gezin in Rotterdam op.

Toen tante Willie aan Johanna vroeg waarom Willie steeds 'moe' tegen haar zei, antwoordde Johanna dat dat kwam omdat Maretje een *halfzuster* van Willie was.

Geurt Bakkenes groeide, los van Maretje, op in Pernis en ging daar naar de lagere school. Het gezin Bouw woonde eerst even in Geervliet, waarbij Geurt werkte bij 'de Boer met Ossen'. Kort daarna verhuisden zij naar de Pernisser Molenweg. Geurt Bouw en Johanna Jacoba Reiniera hebben een tijdlang moeten wachten voordat zij konden trouwen. Bouw had namelijk nog een nasleep van een vorig huwelijk. Geurt's

eerste vrouw, mevr. Werkman, was officieel krankzinnig verklaard. Pas toen zij overleed konden Geurt en Johanna Jacoba Reiniera trouwen. Geurt Bouw had met mevr. Werkman drie kinderen die zolang bij familie werden ondergebracht. We leggen tante Willie de foto's van Maria Alberta's trouwen voor en zij herkent Marietje direct.

Vraagtekens

Na een bijzonder gezellige middag met warme mensen, nieuwe informatie en een boel nieuwe indrukken, rijden we terug naar Almere. We realiseren ons pas een dag later wat de impact is van onze informatie. Tante Willie is zojuist pas te weten gekomen dat Geurt haar halfbroer is. We spraken immers bij binnenkomst al over 'voorkinderen'.

Toen pas schoot het tante Willie te binnen dat zij het allen zo gek hadden gevonden dat men er bij de trouwerij van Geurt en Krijntje achter moest komen dat Geurt 'Bakkenes' heette en niet 'Bouw'. En ook de opmerking van Marietje die Johanna steeds 'moe' noemde, zonder dat Willie wist waarom, viel langzaam op z'n historische plekje.

Er vormde zich beetje bij beetje een bijzonder beeld van de familieverhoudingen. Geurt Bouw en Johanna Jacoba Reiniera verhuisden kort voor WO II uit Apeldoorn naar Geervliet. Enerzijds, de man; nog altijd in de ban van zijn eerste vrouw, mevr. Werkman, die krankzinnig werd en aan wie hij vast zit tot aan haar dood. Anderzijds, de vrouw; een ongehuwde alleenstaande moeder met twee kinderen in een zwaar gelovige omgeving. Beiden wachtende tot zij in 1933 eindelijk met elkaar kunnen trouwen om het nieuwe gezin een definitieve vorm te geven.

In Geervliet worden zes kinderen geboren die allemaal zullen opgroeien aan de Pernisser Molenweg. Het 2^e kind echter, het voorkind Geurt Bakkenes groeit apart op van het eerste voorkind Maria Alberta. Zij wordt immers opgevoed door haar grootouders van moeders zijde op Hoog Soeren 107 onder de rook van Apeldoorn waar zij ook geboren is en in 1953 zal sterven.

Albartus Bakkenes (1864–1956); Maria Johanna van Essen (1854–1949).

Vragen gonzen door ons hoofd:

- Woonde Maria Alberta haar hele leven in Apeldoorn, of woonde zij ook in Pernis?
- Waar trouwde Maria Alberta en wanneer?
- Was er op een gegeven moment in de tijd sprake van een verslechterde verhouding tussen Pernis en Apeldoorn? Waarom anders zouden Maria's moeder en haar stiefvader niet op haar bruiloft aanwezig zijn geweest en moest haar broer Geurt de bruiloft 'heimelijk' bijwonen achter in de trouwzaal?
- Hebben Maria en Geurt altijd afgeweten van het feit dat Geurt Bouw hun stiefvader was? Of kwam Maria Alberta daar wellicht pas achter tijdens haar ondertrouw met Frederik Afink?
- En wellicht de meest prangende vraag: Wie was toch de biologische vader van Geurt en Marietje?

Ik sla mijn laptop dicht met de gedachte aan het feit dat Geurt Bakkenes toch meer moet weten over de omstandigheden en over zijn biologische vader.

Ergens in zijn leven zal hij met zijn moeder Johanna Jacoba Reiniera of vader Bouw gesproken moeten hebben over zijn biologische vader. Hij bezit immers, zo zegt hij zelf, een foto van de man.

Persoonskaarten en antwoorden

Enkele weken na ons bezoek aan tante Willie en ome Wim vallen de persoonskaarten van Maria Alberta Bakkenes en Herman Frederik Afink op de mat.

Een aantal vragen wordt dan direct beantwoord. Door de kaarten van beiden naast

elkaar te leggen, kunnen we een aantal feitelijke conclusies trekken vanaf 1938. De periode voor 1938 zullen we later die maand in het archief van Apeldoorn bekijken.

Enkele conclusies zijn:

- Maria Alberta's vader was ambtelijk onbekend. Louter haar moeder staat vermeld op de persoonskaart, evenals haar trouwakte. Dit in tegenstelling tot Herman's gegevens waarop moeder en vader vermeld staan.
- Tot 20 augustus 1949 woonde zij in bij haar grootouders op Hoog Soeren. Daarna verhuisde zij met haar kersverse man naar diens ouderlijk huis aan de Koning Lodewijklaan 60. Herman woonde daar bij zijn ouders vanaf 16 oktober 1916. Maria en Herman woonden uiteindelijk op dat adres tot juni 1952 waarna zij verhuisden naar de Wolweg 25.
- De 20e oktober 1949 blijkt tevens de datum van het trouwen te Apeldoorn te zijn. Later leren wij dat de trouwakte is opgesteld in het gemeentehuis en er bestaat zelfs nog een mooie foto van één van de getuigen, ome Wim Afink, de broer van Herman Frederik Afink en de man van wijlen tante Martha Afink - Bosgoed. De bruid en de bruidegom vertrokken overigens vanuit het ouderlijke huis van Herman te Apeldoorn. Het tekenen van de trouwakte is vereeuwigd. Een bijzonder plaatje.

Hoog Soeren; v.l.n.r. Maria Alberta Bakkenes, Albertus Bakkenes, Maria Johanna van Essen, Woutertje Keijer. Foto begin jaren 1930.

CODA Apeldoorn en een bijzondere ontdekking: Verbeek

Om meer te weten te komen over de periode vóór 1938 reizen we op een goede dag naar Apeldoorn, alwaar het Apeldoorn's archief en kenniscentrum CODA is gevestigd.

Een uiterst behulpzame ambtenaar helpt ons mee met het opzoeken van de gegevens. We zoeken op Maria Alberta Bakkenes en haar geboortedatum. Uiteindelijk is het raak. Uit de archieven krijgen we met behulp van een microaaffichemachine, akte 60/53 onder ogen. Deze specifieke akte geeft een overzicht van de familieleden die aan Maria Alberta gekoppeld zijn, wonende in één huis. De antwoorden die we dan krijgen, gaan alle verwachtingen te boven.

We zien in de volgorde van de gezinshiërarchie allereerst het hoofd van het gezin, wonende Hoog Soeren 107, resp. Albertus Bakkenes, daarna zijn vrouw Maria Johanna van Essen, vervolgens blijkt zelfs zijn dochter Johanna Jacoba Reiniera Bakkenes bij hen in te wonen en tevens haar dochtertje Maria Alberta Bakkenes en dan... Anton Jozef Hendrik Maria Verbeek en Geurt Bouw!

We vallen een klein beetje van onze stoel. Een compleet nieuwe naam kan aan het gezin worden toegevoegd: ene meneer Verbeek.

De lettertjes zijn klein maar samen met de dame van het kenniscentrum en een vergrootglas lukt het ons de namen goed te lezen. De zwarte strepen die door de namen lopen van Johanna Jacoba Reiniera, Verbeek en Bouw zijn door de desbetreffende ambtenaar destijds aangebracht op het moment van uitschrijving. Bij meneer Verbeek lezen we dat hij naar Teotoengan in Medan (Sumatra) in het toenmalige Nederlands Oost-Indië (nu Indonesië) vertrok en dat hij 'ambtshalve' in Hoog Soeren werd uitgeschreven, vertrekkende naar Indië 21 april 1927.

We vragen een kopie van dit document en rijden opgetogen terug naar Almere. Zou dit de onbekende biologische vader van

Nogmaals Albartus Bakkenes en Maria Johanna van Essen.

Geurt en Maria zijn?

Verbeek en Geurt

De volgende dag belt mijn moeder met Geurt en legt ze hem haar bevindingen voor en stelt: “We hebben uw vader gevonden in het archief in Apeldoorn, hij heette Verbeek. Dat heb ik juist toch?”

Oom Geurt antwoordt zonder ook maar een ogenblik na te denken of te twijfelen en zegt resoluut “Ja, dat klopt, Verbeek was mijn vader”.

Mijn moeder vervolgt: “En klopt het dat hij naar Indië is vertrokken in '27?” “Ja dat klopt” is Geurt’s antwoord, “dat heb je goed uitgevonden, je zult nog wel meer ontdekken”. Geurt geeft daarop aan dat hij nu verder geen tijd heeft en TV wil kijken. Beduusd hangt mijn moeder op.

CODA: gegevens over Hoog Soeren en haar bewoners

Het spreekt voor zich dat we even moeten bijkomen van deze nieuwe vinding en bevestiging. We bellen tante Willie op en

leggen het haar voor. Voor iedereen is het een vreemde gewaarwording.

Die dag laat het verleden mij niet meer los. Ik buig mij over aktenummer 60/53 en begin met lezen van de overige, uiterst belangrijke informatie:

- Allereerst leer ik dat Albartus Bakkenes, voorwerker was bij Staatsbosbeheer en dat zowel Bouw als Verbeek bij hem in de leer was op Hoog Soeren.
- Anton J.H.M. Verbeek, rooms-katholiek en ongehuwd ten tijde van zijn inschrijving op Hoog Soeren op 23-4-1921, was afkomstig uit Venray. De akte leert dat de betrekkingen der leden tot het hoofd van het gezin worden omschreven als zijnde ‘inwonend’. Ambtshalve wordt Verbeek uitgeschreven op 12-4-1927, als zijnde vertrekkend naar Ned. Oost-Indië. Anton woonde dus zes jaar bij het gezin op Hoog Soeren.
- Johanna Jacoba Reiniera Bakkenes wordt op 29-4-1920 ingeschreven op Hoog Soeren en wordt 5-5-1927 officieel uitge-

schreven als vertrekkende naar Geervliet.

- Geurt Bouw is ten tijde van zijn inschrijving op Hoog Soeren op 5-1-1926 geregistreerd als zijnde gehuwd hetgeen we ook van tante Willie weten, met mevr. Werkman. Ook Geurt wordt op dezelfde datum als Johanna 5-5-1927 uitgeschreven als vertrekkend naar Geervliet. Geen toeval.
- Maria Alberta Bakkenes staat vanaf haar geboorte op 27-2-1923 ingeschreven op Hoog Soeren. Johanna beviel dus aldaar van haar eerste baby. Voorts staat Maria Alberta niet aangegeven als uitgeschreven. Haar moeder vertrekt dus in 1927 naar Geervliet en Maria blijft inwonen bij haar grootouders. Hierbij in rekenschap genomen dat de persoonskaart van Maria gegevens opneemt vanaf 1938, kunnen wij reconstrueren dat zij vanaf haar geboorte tot aan haar trouwerij in oktober 1949 bij haar grootouders heeft ingewoond en niet is meegegaan naar Geervliet en later Pernis.

Het duizelt mij. Ik zie een aantal zeer beladen gegevens voor mij en besef langzaam aan dat ik op een omvangrijk familiedrama ben gestuit.

Met de geboortedatum van Geurt Bakkenes in gedachte, 12-11-1927, bereken ik dat Johanna kort voor Verbeek's vertrek van hem in verwachting moet zijn geraakt. Zo iets neemt immers standaard negen maanden in beslag. Ik kom uit op begin 1927, een krappe drie maanden voor Verbeek's vertrek. Er loopt dan inmiddels ook al een kleine meid van vier jaar oud rond: Maria Alberta.

Plotseling zie ik voor mij een jonge vrouw van rond de dertig jaar oud die met een kind van vier en drie maanden zwanger van de tweede, alleen achterblijft in het voorjaar van 1927.

Samen met Geurt Bouw besluiten zij een nieuw leven op te bouwen in Rotterdam. Beiden laten zich gelijktijdig uitschrijven en een paar maanden later bevalt Johanna in Geervliet van Geurt. De ouders geven hem

bij de Burgerlijke Stand aan met de familienaam Bakkenes. Wellicht zijn de omstandigheden zo zwaar dat men besluit Marietje maar even bij opa en oma te laten op Hoog Soeren. Dan kan Johanna in alle rust bevalen van de tweede.

Aangezien het kind in Geervliet geboren wordt en Johanna bij de verhuizing nog niet zichtbaar zwanger is zullen hun nieuwe buurtbewoners alsmede familieleden, de daarop volgende 83 jaar als vanzelfsprekend aannemen dat het kind van Geurt Bouw is. De rest van de kinderen Bouw leren stuk voor stuk, vanaf hun geboorte later in de jaren dertig, Geurt kennen als hun grote broer. Vragen spoken door mijn hoofd: Waarom vertrok Anton Verbeek naar Indië en kwam hij ooit terug naar Nederland? Wie was hij en wat kunnen we over hem vinden?

Verbeek en het internet

Het lijkt op een sneeuwbal die je van boven op een berg naar beneden laat rollen en die almaar groter wordt en niet te stoppen is. Een zucht om antwoorden.

Met de gegevens van Anton Verbeek op papier, akte 60/53, heeft zich namelijk ook zijn geboortedatum prijsgegeven: 20-3-1901. Ik tik op het internet lukraak wat gegevens in en beland op de website van de gemeente Venray, alwaar een deel van de burgerlijke index gedigitaliseerd is en voorts op het internet is gezet. Ik tik zijn gegevens in en vind allereerst een bevestiging van de in Apeldoorn gevonden feiten over zijn vertrek naar Indië. Ook zijn ouders worden met naam en toenaam genoemd: Michael Gerard Theodor Verbeek en Maria Regina Johanna Slits. Die informatie kan altijd van pas komen in de verdere zoektocht.

Maar dan verschijnt er informatie die al het voorstellingsvermogen wederom te boven gaat: Anton had een vrouw, Margaretha Cornelia Min, * Texel 8-6-1901 en zij waren getrouwd.

Dat was nog niet zo schokkend. De datum en het trouwen daarentegen en de bijzondere opmerking van de Burgerlijke Stand "huwt met de handschoen" waren

dat wel. Anton trouwde op 28-12-1925 met Margaretha en naar alle waarschijnlijkheid zat mevr. Min op dat moment in Indië. Vandaar het trouwen met de handschoen.

Echter, in Gelderland op de Veluwe had hij inmiddels een dochter, Maria, bij zijn pensionhouders dochter Johanna verwekt en kort voor zijn vertrek naar Indië in 1927 zou hij nogmaals een kind verwekken.

Conclusie?

Aanvang twintigste eeuw was de wereld groter dan nu. Er was geen TV, geen internet, e-mail en andere snelle transportmiddelen voor algemeen gebruik. De afstand tussen Venray en Gelderland was toen vele malen groter dan vandaag; twee families die wellicht van elkanders bestaan niet hebben af geweten?

In ieder geval is duidelijk dat de levenspaden van twee mensen voorjaar 1927 na zes jaar abrupt van elkaar scheidden. Beiden vluchtende vanuit Hoog Soeren, een plaats met sterke herinneringen. Anton vertrekt naar Indië en de zwangere Johanna vertrekt naar Geervliet/Rotterdam. Zolang de kleine Marietje op de Veluwe verblijft zal niemand in Geervliet stilstaan bij het drama dat zich kort daarvoor afspeelde. Rust...

Ik stel mij hypothetisch voor dat bijvoorbeeld een buurvrouw Geurt Bouw aanspreekt die mogelijk met Marietje door de straten van Geervliet loopt, of tijdens een kerkdienst of op het schoolplein opmerkt: "Goh wat een leuk dochtertje hebt u". Wat had Geurt dan moeten zeggen? "Nee mevrouw, zij is de dochter van mijn vriendin en ik ben nog ongetrouwd"... Geurt Bakkenes groeit intussen gelijktijdig op met de jonge kinderen Bouw. De burens zien slechts een nieuw en jong gezinnetje...

Ik kan slechts speculeren naar de oorzaak van het uiteengaan van deze mensen voorjaar 1927. Mijn hoop is dat Geurt Bakkenes hierin wellicht ooit helderheid kan brengen. Tot die tijd schieten verschillende scenario's door mijn hoofd. Een daarvan laat mij niet echt los. Zo lees ik op de persoonskaart van Anton Verbeek dat hij samen met

zijn vrouw aan het begin van de jaren dertig met een tussenpoos van krap zes maanden tot twee maal in Nederland komt. Wellicht dat zijn vrouw begin 1927 is teruggekomen uit Medan hunkerend naar haar man die ze een tijd heeft moeten missen. Ze besluit daarop een bezoekje te brengen aan haar man in Hoog Soeren. Johanna doet open, geen benul hebbende van de tweede vrouw in Anton's leven en diens vrouw Margaretha vraagt vriendelijk of haar man Anton aanwezig is...

De Venray Verbeektak – 2

Met een kop koffie in de hand op een mooie vrije werkdag struin ik wederom over het internet. Via Google.nl en het intikken van 'Verbeek' beland ik op de site van het Verbeek Genootschap. Daar lees ik dat er meerdere takken Verbeek bestaan waarnaar naarstig onderzoek wordt gedaan. In Venray schijnen twee grote takken Verbeek te bestaan en daar wordt uitgebreid onderzoek naar gedaan en laat nu uitgerekend de minst onderzochte tak, de zgn. Venray-2 tak, mijn onderzoeksgebied beslaan. Ik waag toch een poging via het contactadres en er komt antwoord van Piet Verbeek uit Rijsenburg. Hij schrijft: "Met behulp van de geboortedatum was de desbetreffende Verbeek zo gevonden". Piet stuurt de gevonden informatie mee en ik lees die aandachtig door.

Wederom mooie informatie over Anton Verbeek waaruit blijkt dat die een zoon was van Michael Gerard Theodor Verbeek en ook de overige informatie blijkt overeen te komen met die ik tot nu toe gevonden had en dus werd bevestigd door meerdere bronnen, hetgeen altijd winst is.

Tegelijkertijd zinkt de moed mij in de schoenen. Er zijn inmiddels nog meer vragen bij gekomen en Anton ontglipt mij wederom. Het spoor houdt nu op bij zijn vertrek naar Indië in het voorjaar van 1927. Ik pieker me suf; kwam hij ooit weer terug of bleef hij daar voorgoed? Heeft hij kinderen gehad? Waarom ging hij naar Indië en wat deed hij daar? Houdt het spoor hier voorlopig op?

Wie is Anton Verbeek?

Een tijd lang zit ik, zoals later deels waar zal blijken te zijn, op een dwaalspoor. Ik struin het internet af en beland via de term 'Toentoengan, Medan' op het eiland Sumatra. Vooral de tabaksplantages waren daar belangrijk en ik zie op mijn netvlies Anton Verbeek, als leerling Staatsbosbeheer werkzaam op de Kroondomeinen, daar best de plantages onderhouden. De Ned. Deli-Mij op Sumatra bleek daar zeer actief te zijn geweest; zeep, katoen, tabak, ik blader door.

Dan komt de KNIL voorbij. Wellicht een serieuze optie. Ik koop de nieuwkomer 'Indiëgangers' en neem de informatie gretig in mij op waarna ik de zaak voorleg aan een goede vriend van mij die toezegt zijn bekenden bij Bronbeek, inmiddels archief en museum, te raadplegen. Twee weken later belt hij mij op: er is nog niets gevonden in de militaire archieven. Ik besluit te wachten en het onderwerp even van mij af te zetten.

Een ingeving

Tante Willie belt na een paar weken. Ze is reuze benieuwd naar de vorderingen rondom de zoektocht naar de mysterieuze meneer Verbeek. Ik kan haar helaas geen nieuws melden behalve mijn ideeën en hersenspinsels. Ik verdiep mij wederom in de gegevens die ik tot dan toe heb en terwijl ik de informatie van Piet Verbeek opnieuw bekijk besef ik mij dat ik wellicht te ver heb gezocht en er aanknopingspunten voor mijn voeten liggen: Anton Verbeek heeft volgens Piet duidelijk broers en zusters gehad, en niet zo weinig ook!

Ik concentreer mij op Anton's broer, Johannes Machtildis Maria Verbeek. De goede man zal ongetwijfeld overleden zijn want * Venray 22-7-1895, maar zal ook kinderen hebben gehad dacht ik. Ik vond 12 nazaten met naam en toenaam!

Opnieuw zoeken in de digitale telefoongids waar ik de initialen intik van de laatst geborene: een dochter uit 1933, Gemma Johanna Jacoba Maria Verbeek. Geen resultaat, ik blijf zoeken maar vind niets. Maar

ik zocht in de gemeente Bergh die niet meer bestaat maar een vlugge blik op wikipedia.nl leert mij dat deze is opgegaan in de gemeente Montferland. Ik kijk op Google.nl naar de grootste stad aldaar en kom uit op Doetinchem. Als ik daarop de telefoongids toepas is het direct raak: G.J.J.M. Verbeek. Ik pak de telefoon en bel.

De neven en nichten van Anton Verbeek

Zo heb je niets, zo heb je praktisch alles. Ik hang een dik half uur lang met mevr. Gemma Verbeek aan de lijn. Zij bevestigt dat zij een nichtje is van Anton Verbeek maar herinnert zich niet veel van oom Anton. Haar broer Leo was veel bezig met de genealogie van de familie, weet wellicht meer maar is verhuisd naar Enschede. Ik krijg zijn nummer, bel nog diezelfde middag en krijg antwoord op een paar zeer prangende vragen.

Ik leer dat Anton kort na de oorlog weer terug kwam in Nederland en dat Leo hem als puber meermalen bezocht. Ook was 'tante Greet' nog altijd in Anton's leven en hadden zij een gezin met kinderen.

Anton was begin jaren tachtig overleden en met diens kinderen had Leo geen contact meer behalve met zijn neef in Canada van wij hij ook zijn gegevens had gekregen. Verder weet Leo zich te herinneren dat oom Anton als rentmeester woonde en werkte op het landgoed van kasteel Hillenraad te Swalmen en hij zou op plantages in Indië hebben gewerkt. Geen KNIL dus en de DELI Mij. schiet mij weer door 't hoofd. Ik besluit de persoonskaart van Anton te bestellen bij het CBG. Als die een paar weken later arriveert, vallen wederom veel puzzelstukjes op hun plaats. Hij had vier kinderen, was planter bij de DELI Mij op Sumatra en was rentmeester op kasteel Hillenraad. Een bijzonder gelukkige vondst! Er blijken bovendien nog kinderen van Anton te zijn. Wellicht leven zij nog. Dat zou het uitzoeken zeker waard zijn.

Wat ben ik al een eind gekomen! Ik bekijk de persoonskaart van Anton aandachtig en plotseling ervaar ik zijn sterfdatum als confronterend. Na alle successen ook ge-

miste kansen? Ik bedenk dat mam haar oma Johanna Jacoba tot 1970 had kunnen ontmoeten. Haar opa Anton Verbeek, de vader van haar moeder zelfs tot twee dagen voor mijn geboorte, 16-2-1982. Anton overleed op Valentijnsdag 1982.

Een belletje met Geurt

Op een ochtend word ik gebeld door mijn moeder. Overduidelijk opgetogen. Zij vertelt mij dat ze de stoute schoenen heeft aangetrokken en Geurt heeft gebeld.

Mam: “Nu blijkt het zo te zijn dat uw biologische vader, meneer Verbeek na de oorlog is terug gekomen in Nederland en in Limburg overleed. Wist u dat ook?”

Oom Geurt antwoordt wederom zonder twijfel: “Ja zeker”. “Hij heeft zelfs kinderen gehad! Wist u dat ook?” En opnieuw zonder twijfel: “Ja zeker”.

Mijn moeder vraagt verder: “Maar heeft u hem dan wel eens ontmoet?” “Jazeker” luidt het antwoord. “Meerdere malen zelfs, we troffen elkaar dan in Gelderland. Hij was een aardige man en bracht zelfs cadeautjes voor ons mee”.

Mam: “Ons?” “Bedoelt u dat mijn moeder hem ook heeft ontmoet?” Geurt: “Ja, je moeder heeft hem meerdere malen ontmoet. Zijn andere kinderen heb ik nooit gezien”.

Mam en ik vallen spreekwoordelijk beiden bijna van onze stoelen. . .

Kasteel Hillenraad en mevr. Ede Guerre Metternich

Een zoektocht naar de kinderen Verbeek op het internet levert weinig op. Uit de persoonskaart van Anton blijkt dat ze allen naar het buitenland vertrokken. Ik mail nog tevergeefs met een aantal adressen. Was dit het einde van het spoor?

Dan ineens krijg ik een ingeving: mogelijk weten de bewoners van Hillenraad meer. Anton was daar rentmeester.

Via Wikipedia kom ik er achter dat de huidige bewoonster van Hillenraad, mevr. Ede Guerre Metternich is, oud 83 jaar. Net zo oud als mijn oma Maria Alberta nu zou zijn geweest. Ik besluit haar aan te schrijven

en ontvang al vrij spoedig bericht.

Anderhalve week later houd ik twee beschreven bladen in mijn handen met een uiterst karakteristiek handschrift. Ik lees over de plantage waar Anton werkte, over de oorlogsjaren en het kamp in Indonesië. Ook dat Anton een sympathieke man was die meer dan dertig jaar voor haar en haar vader, die overleed in 1956, het landgoed had onderhouden, sinds 1947 samen met zijn vrouw en dat Anton's oudste dochter in 1971 in Canada al overleed.

Ook zijn tweede kind Theo Verbeek overleed maar zijn weduwe Leny woont nog altijd in Venray. Ook het adres van Leny (roepnaam) geeft zij aan het eind van haar schrijven door.

Ik zoek opnieuw in het digitale telefoonboek het nummer van Helina (doopnaam) Verbeek.

Helina Verbeek

Telefonisch lukt het nog niet haar te spreken te krijgen. Maar bij het doornemen van de persoonskaarten van Anton en Margaretha vallen mij de namen en geboortedata van hun kinderen op: Catharina * Medan 23-5-1927, Theodorus * Medan 5-8-1929, Maria * Bindjai 2-3-1933, Nicolaas, * Bindjai 2-2-1934 en Hendrik Verbeek * Bindjai 26-7-1938, + 24-8-1938. Helina × 1966 met Theodorus Verbeek.

En dan valt mij plotseling iets belangrijks op:

Anton Verbeek's dochter Catharina werd in Medan geboren een maand na zijn geregistreerde vertrek uit Hoog Soeren april 1927. Dat betekent dat Anton en zijn vrouw toch echt in aug / sept. 1926 moeten zijn samen geweest om Catharina te verwekken. En dat terwijl ik eerder had gedacht dat zij in Nederland was gebleven en hij naar Medan was gegaan.

Er schijnt dus iets niet te kloppen in mijn gegevens. Ik zal alles opnieuw tegen het licht moeten houden.

Nieuwe gegevens

Dan worden we op een ochtend vroeg

al verrast door een telefoontje en een onbekende vraagt naar mijn moeder. Het blijkt Helina Verbeek te zijn.

Mijn moeder vat in een gemoedelijk gesprek de hele geschiedenis samen. “Dat is dan een zeer goed bewaard gebleven familiegeheim”, roept mevr. Verbeek. Toch heeft zij nog vragen over data enz. en daarom bel ik haar diezelfde dag nog.

Ook mevr. Verbeek wijst mij op de datum van Catharina's geboorte en ik leer dat Anton in 1925 in Medan is gaan werken, dat zijn vrouw hem na een jaar achterna is gereisd en dat zij tot het einde van de oorlog in de Oost verbleven.

Ik vertel haar waarom ik er nog altijd compleet van overtuigd ben dat Geurt Bakkenes Anton's zoon is en onderbouw dat met de gegevens die ik verzamelde en hierboven aangaf.

Mevr. Verbeek geeft ook toe dat de nu bekende gegevens meer betekenen en al pratende schiet mij opens te binnen: “Is het niet mogelijk dat Anton Verbeek terug kwam met verlof?” opper ik. Helina antwoordt dat de Deli Mij. een bijzonder strenge werkgever was. Het gezin Verbeek zou pas na zes jaar met groot verlof mogen gaan.

Uiteindelijk laat ik Helina weten dat ik verder zal zoeken en haar op de hoogte zal houden van mijn bevindingen.

Mevr. Verbeek zegt mij toe dat zij zal overleggen met Nico Verbeek. Slechts één zoon van Anton schijnt nog in leven te zijn en woont in Canada. De halfbroer van Geurt.

Na ampele overwegingen zet ik mijn nieuwe onderzoekslijnen uit en bedacht dat er toch zeker gegevens moeten liggen bij de oude DELI Maatschappij. Alsmede de passagierslijsten van de boten van toentertijd. Ook moet het gemeentearchief van Vernray de nodige gegevens hebben.

Den Haag, Rotterdam, Venray

Ik vind drie nieuwe bronnen: het Nationaal Archief / de DELI Maatschappij te Den Haag – de Koninklijke Bibliotheek; passa-

gierslijsten – het gemeentehuis van Venray, gegevens fam. Verbeek – en het al eerder genoemde boek *Indiëgang* van Ulbe Bosma.

Op een goede zomerse dag rijden we naar Den Haag en bevinden ons een middag in de studiezaal van het Nationaal Archief. Ik vraag stukken op en uiteindelijk vinden we wat we zoeken: de jaarboeken met ingeschreven verlofperiodes en contracten van werknemers.

We verdelen de stapeltjes (van 1925 tot 1941). Mijn moeder vindt hem als eerste in een verlofboek van halverwege de jaren dertig: groot verlof van acht maanden zo blijkt.

Uit de verschillende arbeidscontracten van medewerkers van de DELI Mij. komt een aantal bijzondere wetenswaardigheden naar voren: een goed aanvangssalaris, een aandeel in de netto winst (tantièmes), vergoeding van de passagekosten mede voor de wettige echtgenote en de kinderen en de contractant behield zijn salaris de volle acht maanden.

Later leer ik thuis uit Ulbe Bosma's boek dat geld een van de redenen voor emigranten was om naar Indië te trekken.

Maar tevens blijkt dat de DELI Mij. niet alleen een ‘groot verlof’ hanteerde maar ook een ‘klein verlof’ met behoud van salaris.

Vervolgens doen we de ene ontdekking na de andere waarbij we Anton op basis van zijn verlof precies door de tijd kunnen traceren. Naast het verlof is namelijk ook opgetekend op welke plaats hij werkzaam was en onder welke opzichter.

De jaren dertig komen vrijwel overeen met wat Helina ons vertelde. De twintiger jaren laten echter iets heel anders zien. Anton werd op 7-7-1925 ingeschreven bij de NV DELI Mij. te Toentoengan, Medan.

Op 13-8-1930 is hij in Indië terug van zijn eerste groot verlof en elders aangesteld: het Belawan Estate (Belawan is de haven van Medan).

Een simpele rekensom laat ons zien dat hij eind 1920 begin 1930 al voor het eerst op groot verlof is geweest (met zijn gezin)

en dat is bijzonder. Anton Verbeek mocht al tijdens zijn eerste aanstelling, anderhalf jaar eerder dan gebruikelijk is, met groot verlof.

Later wordt al struinende op de site van de KB door de passagierslijsten zijn eerste terugkomst nog specifiek; de familie A.J.H.M. Verbeek kwam op 3-1-1930 aan te Genua / Amsterdam met de Joh. de Wit. Verder ontdek ik en passant dat mevr. M.C. Verbeek in 1926 met de boot Jan Pietersz. Coen een jaar na het vertrek van Anton uit Holland haar man achterna reist.

Kort verlof

Meerdere vormen van verlof waren dus mogelijk. In het Nationaal Archief blijkt dat Anton Verbeek eind 1926 begin 1927 met verlof is geweest. Waarom hij terugkeerde in 1927 is mij niet helemaal duidelijk. Een snelle promotie en voorspoedige ontwikkeling in zijn carrière is een mogelijke optie.

Ik denk terug aan mijn gesprek met Helena Verbeek en vraag me af waarom zij zo stellig was over de manier waarop de DELI Mij. haar werknemers behandelde. Dan besef ik mij dat zij als schoondochter van Anton Verbeek pas eind jaren vijftig, begin jaren zestig in de familie kwam door te trouwen met Anton's zoon Theo.

De hele periode Hoog Soeren/Indië had zij dus uit overleveringen meegekregen en niet zelf meegemaakt. Haar schoonouders hadden duidelijk gezwegen over de periode voor de geboorte van hun kinderen. Slechts een klein handje vol mensen wist er van af: Johanna, Geurt Bouw, Anton Verbeek en natuurlijk Geurt en Maria Alberta.

Langzaam maar vielen de puzzelstukjes meer op hun plaats:

- Anton Verbeek kwam tussentijds terug met kort verlof (september 1926) en op de Veluwe was men zich goed bewust van zijn doen en laten. Men schreef hem pas uit in april 1927.
- Als men daarbij bedenkt dat Anton's dochtertje van vier, Maria Alberta, op 17 februari jarig was en Geurt in dezelfde maand moet zijn verwekt (Geurt werd op 12-11-1927 geboren) mag men aannemen

dat Anton in die periode op de Veluwe moet zijn geweest. Wellicht op bezoek bij zijn jarige dochter.

Ik bedenk mij vervolgens dat de relatie met de Veluwe en haar bewoners wellicht toch beter is geweest dan eerder gedacht. Blijkbaar mocht Anton gewoon langs komen. Mijn conclusie moet dus worden herzien. Daarbij was het bovendien niet mevr. Verbeek die naar Nederland kwam, maar Anton Verbeek en van een verbroken contact tussen hem en Johanna leek dus geenszins sprake.

Daarbij schiet een e-mail van Leo Verbeek over zijn oom Anton door mijn hoofd waarin hij zegt dat zijn oom een zeer aardige man was. Hij bracht zelfs cadeautjes voor hen mee.

Indië lokt

Die avond blijf ik bladeren door het boek *Indiëgangers*. De schrijver Ulbe Bosma concentreert zich in zijn interessante boek voornamelijk op de periode 1812 – 1962, waarin meer dan 300.000 Nederlanders naar Indië vertrokken.

Volgens Bosma had het grootste gedeelte van deze emigranten het voornemen om na een periode van vijftien à twintig jaar weer terug te keren naar het moederland.

Kijken we terug op onze eigen microgeschiedenis dan zien we dat het gezin Verbeek zich ook aan dit tijdpad heeft gehouden, echter het einde van het Indië-avontuur werd afgedwongen door de tweede wereldoorlog.

Ulbe Bosma schrijft verder dat het vergaren van een klein kapitaaltje, waarna men na vijftien jaar weer kon terugkeren naar het moederland, voor de emigranten één van de grote redenen was om naar Indië te gaan.

Het interbellum (de periode tussen de twee grote oorlogen in) vormt de bloeitijd van het koloniale migratiecircuit en is tevens de periode waarin Anton Verbeek voor het eerst naar Indië vertrekt (juli 1925). Werkende op o.a. Hoog Soeren zal hij snel kennis hebben gemaakt met de aantrekkelijke voorwaarden van 'tropisch Nederland' of

van 'Nederland in de oost'.

Het emigratiecircuit blijkt een wereld op zich te hebben gevormd, zoals duidelijk wordt uit het sinds 1919 op ruime schaal verspreide blad *De Indische Verlofganger*. Het bevatte naast de nodige wetenswaardigheden vele advertenties voor wie een huis of leerschool zocht. Zo boden makelaars in Arnhem, Hilversum of Apeldoorn rustige bosrijke locaties aan.

Hoog Soeren vormde zo'n leerbedrijf in het verlengde van Staatsbosbeheer. Daaraanast kreeg men de nodige informatie over de Oost, bijv. over de manieren die zo verschilden tussen de landen, de winkels op Java, waar men 'wollen attributen' kon kopen, hoe men zich het best kon kleden in Indië enz. In Nederland werden zelfs Indische avondmarkten georganiseerd waar men van alles kon leren kennen van opleidingen voor koloniaal ambtenaar, tot aanstellingen, tropische landbouwscholen etc.

De animo om naar Indië te gaan was groot en mede omdat de salarissen daar aanmerkelijk hoger waren. Tel daarbij de economische crisis van 1922 en de verslechterende economische vooruitzichten in Nederland alsmede de grote depressie in de jaren dertig en het is duidelijk dat enige duizenden jonge families naar de Oost trokken.

Het lijkt bijna alsof het verhaal van Anton Verbeek's gezin model heeft gestaan voor Ulbe's onderzoek.

Venray

Het archief van de gemeente Venray is de eerstvolgende logische stap van de zoektocht. Een uiterst hulpvaardige archivaris helpt ons met zoeken en zo af en toe stappen andere onderzoekers de ruimte binnen. Onderling contact ontstaat al snel en als ik uitleg waarnaar ik op zoek ben weten veel mensen zich zelfs de familie te herinneren. Het is een kleine wereld.

Over mijn bevindingen zegt een van de onderzoekers zelfs dat hij meerdere malen precies hetzelfde heeft ondervonden: "Een oudere dame geloofde pas dat zij halfbroertjes had toen ik de geboorteakte op tafel kon

toveren. Tot die tijd ontkende ze alles stellig. Ze had immers andere verhalen gehoord".

Geurts geboorteakte zou uitkomst kunnen bieden, maar alleen hijzelf mag die opvragen bij de gemeente.

Anton regelt in mei 1925 zijn huwelijk met Margaretha via de notaris. Hij en zijn a.s. bruid weten beiden dat hij naar Indië zal vertrekken, maar beiden willen trouwen. In december trouwt hij met de spreekwoordelijke handschoen. Margaretha gaat hem in 1926 achterna en raakt in aug/sept. zwanger van haar eerste kindje Catharina.

Anton brengt zijn jeugd en jonge jaren door in Venray, Groote Straat 1, zijn ouderlijk huis. Anton's broer Hendrikus Jacobus Verbeek blijkt zelfs een beroemdheid te zijn geweest, nl. pater Beda Verbeek, als priester gewijd in Weert op 26 maart 1911.

Geurt Bakkenes; het sluitstuk

Tijd voor een bezoekje aan Geurt, op een goede middag spreken we met hem af. Krijntje is dan even niet thuis en we treffen Geurt op straat terugkomende van een wandelingetje. Het is immers een prachtige dag. Die middag valt alles op zijn plek.

Geconfronteerd met onze informatie bevestigt Geurt opnieuw dat Anton Verbeek zijn biologische vader is. We tonen Geurt de pas ontdekte foto. Hij pakt hem aan, kijkt en roept met weemoed onmiddellijk "Ja, dat is hem, jeetje, dat is hem, ja".

We worden er even stil van, het lijkt of er een last van Geurt af valt en daarop kletsen we uitgebreid over de geschiedenis. Alles is immers gevonden.

Geurt verklaart:

- Anton Verbeek kwam zelfs geregeld langs bij de familie Bouw toen zij al in Pernis woonden! Ze stonden op zeer goede voet. Geurt Bouw, Anton's oud-collega op Hoog Soeren en inmiddels Geurt's stiefvader, en Johanna Jacoba Reiniera Bakkenes stonden dus gewoon open voor Anton's bezoek. Geen tragische verbreking van hun relatie in 1927 dus.
- Geurt Bakkenes bezocht Anton en Margaretha later regelmatig in Swal-

men/Hillenraad en logeerde daar meerdere malen op het landgoed. Hij reed daar heen op zijn brommertje. Mevr. Verbeek was compleet van het bestaan van Geurt op de hoogte en voor de kinderen van Anton werd Geurt als kennis/vriend weggezet.

- Geurt heeft tevens de begrafenis bijgevoerd van Anton Verbeek in 1982.
- Ook maakten beide echtparen hem duidelijk, naar Geurt's zeggen, dat er over de geschiedenis moest worden gezwegen.
- Bijzondere toevoeging nog is dat Geurt zegt "dat Anton zelfs waarschijnlijk nog een kind had verwekt bij een dame buiten Johanna en Margaretha om".

Tot slot

In de auto naar huis is alles duidelijk geworden: begin jaren twintig komt Anton Verbeek als jonge jongen in contact met zijn leermeester Albartus Bakkenes. Hoog Soeren is dan een bekende leerplaats (via makers) voor leerlingen Staatsbosbeheer.

Al vrij snel heeft hij een goed contact met de familie en krijgt hij een relatie met de iets oudere dochter van Albartus, Johanna Jacoba Reiniera Bakkenes. Ongehuwd krijgt zij van Anton haar eerste kind, Maria Alberta, hetgeen in het zwaar gelovige Apeldoorn niet aan de grote klok zal zijn gehangen.

Of en hoe lang de relatie stand houdt is niet duidelijk, maar in ieder geval ontmoet Anton in de loop van de jaren twintig Margaretha Min, met wie hij in mei, kort voor zijn vertrek in 1925 naar Indië, concrete plannen maakt om met haar te trouwen aan het eind van het jaar.

Hoe Anton zijn vrouw ontmoette zou kunnen blijken uit de foto waarop Anton met zijn zwager Ide Min staat, de broer van Margaretha. En het toeval wil dat Ide Min ook in de leer is geweest bij Albartus Bakkenes op Hoog Soeren. Anton Verbeek, Geurt Bouw en de zwager van Anton, Ide Min, leefden en werkten een tijdje op Hoog Soeren en waren dus elkaars collega's.

Dan vertrekt Anton in 1925 als volleerd

bosbouwer naar Indië waar hij werkzaam blijft tot 1941, als de Japanners Indië binnen vallen, bij de Deli Mij. Voor hij vertrekt in 1925 regelt hij zijn huwelijk 'met de handschoen' wetende dat zijn vrouw hem pas na een jaar zal volgen (een bepaling van de Deli Mij.).

Anton en Johanna zijn in ieder geval niet met ruzie uit elkaar gegaan. Anton blijft ingeschreven in Hoog Soeren. Hij werkt hard en bouwt een goede carrière op. Hij mag eerder met verlof en krijgt na de oorlog een aanstelling op kasteel Hillenraad. Een goede baan, die je niet zo maar krijgt.

Eind aug. begin sept. 1926 raakt Margaretha zwanger van Catharina, hun eerste kindje. Anton vertrekt met kort verlof naar Nederland. Op de Veluwe is hij gewoon welkom. Hoe vaak blijft gissen maar in ieder geval is hij er in febr. 1927 geweest en verwekte bij Johanna, Geurt Bakkenes.

Aangezien Maria Alberta precies rond die tijd jarig is geweest ligt er, *my guess*, een goede aanleiding voor Anton's bezoek in februari.

Dan vertrekt hij weer naar Indië, wetende dat het nu voor lange tijd is want in 1929 zal hij pas terug komen. In april '27 vertrekt hij en laat zich uitschrijven in Hoog Soeren. In mei van datzelfde jaar wordt in Medan zijn tweede dochttertje geboren, Catharina Verbeek.

In dezelfde maand laten Geurt Bouw en Johanna Jacoba zich uitschrijven op Hoog Soeren en vertrekken samen om elders een gezin te stichten. Johanna bevalt aldaar van Geurt.

De daarop volgende jaren groeien Geurt en Maria los van elkaar op. Maria is gewend aan Apeldoorn, bouwt haar leven op, trouwt oktober 1949 Herman Afink daar en krijgt kinderen. De familie Bouw bezoekt haar regelmatig. Ook bij haar trouwen wonen Geurt Bouw, Johanna en Geurt Bakkenes de plechtigheid bij (Geurt is van mening dat zijn ouders er toch wel bij waren) maar de werkelijke relatie tussen Geurt en Maria verzwijgt hij. Het is immers allemaal afge-

Links: Geurt Bouw met Wilmpje op zijn arm. Rechts: Anton Verbeek – zittend – en collega, later zwager Ide Min.

sloten en behoort tot het verleden. Van Geurt wordt verwacht dat hij daarover zal zwijgen.

In Indië gaat voor Anton en zijn gezin alles voor de wind, worden kinderen geboren en gaat hij om de zes jaar met zijn gezin voor acht maanden naar Nederland. Zij verblijven dan in Venray bij zijn ouders.

Anton reist in die maanden steevast naar Rotterdam en de Veluwe. In Pernis bezoekt hij het gezin Bouw en zijn zoon Geurt. In Apeldoorn geeft hij zijn dochter Maria een bezoekje. Hij neemt zelfs cadeautjes voor hen mee.

Dan breekt de oorlog uit en in 1941 na de inval van de Japanners in Indië worden Anton, Margaretha en kinderen gescheiden, in kampen gestopt totdat Indië bevrijd wordt en het hele gezin kort na de oorlog definitief terug komt in Nederland. Ditmaal vestigt de familie zich wederom in het zuiden van het land. Anton werkt tot kort voor zijn dood in 1982 op Hillenraad.

In de periode '46/'47 tot 1982 zoekt Geurt zijn vader regelmatig op. Hij logeert er als 'huisvriend/kennis' van het jonge gezin Verbeek.

Maria Alberta is in 1953 gestorven. Zij laat drie jonge kinderen en haar man Herman Afink achter. Albartus Bakkenes woont bij hen in en overleeft zijn kleindochter.

Langzaam verspreiden de families zich over het land, vallen banden weg door dood en vergetelheid en creëren families los van elkaar hun eigen nieuwe werelden.

Een keer treffen ze elkaar kortstondig: Rietje (roepnaam van Maria Alberta), dochter van Maria Alberta Bakkenes, wil trouwen maar is nog minderjarig. Ze heeft toestemming nodig van haar oma Johanna Jacoba Reiniera, die dan vrij zwak is vanwege de reuma, maar Rietje achterhaalt haar adres en Johanna zet haar handtekening.

Enerzijds een oudere vrouw, twee jaar voor haar dood in 1970, anderzijds de onwetende meid van 17 die wil gaan trouwen. Beiden leven in andere werelden en hebben andere bezigheden of zorgen. Beiden hebben elkander nog nooit ontmoet. . .

Rietje trouwt spoedig, Johanna sterft kort daarna en het zal 41 jaar duren voor die lijnen elkaar weer treffen.

Boekbespreking

door Willem van Maren

Margriet Mijnsen-Dutilh
**Een vallei vol water. Waterschapskroniek
Vallei & Eem 1616–2011**
Utrecht/Leusden 2011

In 2007 verscheen *Amersfoort lag aan zee*, het eerste deel van de kroniek van het waterschap Vallei & Eem. Nu is het tweede deel uitgekomen. De twee delen vormen samen het standaardwerk voor een belangrijk aspect van de geschiedenis van de Gelderse Vallei. Ook het tweede deel is heel mooi uitgegeven. Het boek heeft ontelbare kaarten en andere illustraties. In een afzonderlijke map bij het tweede deel is een grote overzichtskaart van de Gelderse Vallei opgenomen en ook een stamboom van alle waterschappen die na een lange reeks fusies uiteindelijk zijn opgegaan in het huidige waterschap. Ook Vallei & Eem zal waarschijnlijk niet lang meer blijven bestaan want een fusie met het waterschap Veluwe is in voorbereiding.

De kroniek is geen boek om in één ruk uit te lezen. Het is wel een belangrijke en boeiende bron die laat zien hoe onze voorouders eindeloos in de weer zijn geweest om in de Vallei droge voeten te houden. Dit is eeuwenlang een uiterst moeizame kwestie geweest o.a. door het feit dat de Gelderse Vallei in twee provincies ligt. Het wa-

ter kwam vooral binnen via Gelderland maar moest weer verdwijnen via Utrecht. In de provincie Utrecht had men al genoeg last van het eigen water en men deed alles om het Gelderse water buiten de deur te houden.

J.A. Righolt en B. Bakkenes
**Hofsteden in het Overwoud in het Schout-
ambt Ede, Kerspel Lunteren.**

*Uitgave van de Vereniging Oud-Lunteren,
niet in de handel verkrijgbaar.*

Prijs € 17,50, exclusief verzendkosten.

Het boek *Hofsteden in het Overwoud* is een belangrijke bron voor genealogen. Het presenteert allerlei oorspronkelijke teksten uit de periode 1506–1830. Veel teksten zijn bovendien omgezet in hedendaags Nederlands. Het boek laat duidelijk zien hoeveel interessante genealogische bronnen er zijn buiten de DTB's. Het boek heeft enkele illustraties en twee kaarten. De kaarten tonen helaas niet de naam en ligging van alle beschreven boerderijen. Verder is er een uitgebreid register waarin echter de personen alleen via hun voornaam zijn terug te vinden. Dit boek is een belangrijke en nuttige bronnenpublicatie. Hopelijk zullen de auteurs de aanliggende gebieden (Nederwoud, De Valk, Meulunteren, enz.) eveneens op deze manier bewerken en uitgeven.

Nieuws van de afdelingsbibliotheek

door Cas van der Kroon

Wederom is van het "Bibliotheekfront" weinig te melden, maar misschien blinkt er een heel, heel klein sterretje aan het firmament: de mogelijkheid van opslag van de bibliotheek in De Brug. Wij zijn hierover in onderhandeling met De Brug. Het plaatsen van drie kasten zal een probleem zijn. Zal dan toch verder gesneden moeten worden in het bestand van onze bibliotheek? Aangezien de meeste mensen die onderzoek doen naar hun familie, zoeken op internet, worden de voorradige boeken nauwelijks geraadpleegd. Bovendien staat zeer veel al op CD's. Ook het *Limburgs Tijd-*

schrift voor Genealogie, geschied- en oudheidkundig Genootschap heeft zijn weg gevonden naar een lid.

Wij ontvingen vele edities van periodieken van andere NGV-afdelingen, historische verenigingen of stichtingen.

Wie heeft per ongeluk nog in zijn/haar bezit:

Nr. 229.11 Nederlands repertorium voor familienamen NH A t/m L (1981)

Nr. 229.12 *idem*, M t/m Z (1981)

Gaarne retour aan de bibliothecaris: G.G.M. van der Kroon, telefoon 033-4942496.

Inhoudsopgave

Ten geleide	1
Colofon	1
Lezingen & Activiteiten	2
Ledenbestand	5
Afscheid Henk Bousema	6
Van uw voorzitter	6
Moderne media	7
Digitale ontwikkelingen en de familiegeschiedenis	8
De ‘Wegh der Weegen’ Jacob van Campens <i>Via Appia</i> op de Utrechtse Heuvelrug	9
Gelatiniseerde en vergriekste namen in Nederland	12
Zonnige zaterdag	13
Jaap van Zuylen op Groenland (1932–1934)	14
Stel je voor	16
Jubileumprijsvraag	21
Je stamboom op internet	21
Tijdreizen?	23
Genealogisch programma My Heritage	23
Geschiedenis van de Burgerlijke Stand	24
De grootste stamboom van Nederland?	24
De klacht van Truus	26
Uit oude schriftjes	26
Onbekend en verzwegen familieverleden (Veluwse geheimen). Een boeiende speur- tocht	27
Boekbespreking	44
Nieuws van de afdelingsbibliotheek	44

